Ватанни севмак иймондандур!

ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ

Ўзбекистон Халқ демократик партиясининг газетаси

Газета 1918 йил 21 июндан чиқа бошлаган

1995 йил 5 октябрь, пайшанба. №122 (21.885). Сотувда эркин нархда.

ПРЕЗИДЕНТ ҲУЗУРИДА ҚАБУЛ

СУРАТДА: қабул пайти.

Р. ШАГАЕВ (ЎзА) олган сурат.

4 октябрь куни Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Япония Халқаро молиявий ёрдам маркази президенти, ташқи иқтисодий ҳамкорлик кенгашининг аъзоси Томомицу Ооба раҳбарлигидаги ишбилармонлар делегациясини қабул қилди.

Мамлакатимиз раҳбари кейинги пайтда Япония ҳукумати, йирик компаниялари, банклари вакилларидан иборат кўплаб делегациялар Ўзбекистонга ташриф буюраётганини таъкидлади.

— Бу япон ишбилармонларининг Ўзбекистонга қизиқиши тобора ортиб бораётганини билдиради, деди Президент Ислом Каримов — Ўзбекистон хорижий давлатлар, жумладан, Япония билан ўзаро манфаатдорликка асосланган алоқаларни янада ривожлантириш тарафдоридир.

Томомицу Ооба самимий қабул учун миннатдорлик билдирар экан, Ўзбекистонда хорижий сармоядорлар учун яратилган шарт-шароитлар республикада амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳотларнинг муваффақиятини таъминлашда муҳим омил бўлишини таъкидлади.

Қабул маросимида Ўзбекистон Республикаси Бош вазири ўринбосарлари Ў. Султонов ва К. Раҳимов иштирок этди.

Қабул чоғида Япониянинг Ўзбекистондаги Фавқулодда ва мухтор элчиси Укеру Магосаки ҳозир бўлди.

(ЎзА).

ЗАМОНАВИЙ БИЛИМЛАР МАСКАНИ

СУРАТЛАРДА: академиянинг очилишига бағишланган тантанали йиғилиш пайти.

А. ТЎРАЕВ (ЎЗА) олган суратлар.

Мамлакатимиз аҳли ва умуман, жаҳон зиёлилари давлатимиз раҳбари Ислом Каримовнинг 1995 йил 19 апрелда чиққан «Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузурида давлат ва жамият қурилиши академиясини ташкил этиш тўғрисида»ги Фармонини катта қизиқиш ва хайрихоҳлик билан кутиб олдилар. Зотан, истиқлолнинг дастлабки йиллариданоқ фуқаролар осойишталигию сиёсий барқарорликка эришган Ўзбекистонимизда миллий давлатчилик қайта тикланиб, тобора мустаҳкамланиб бормоқда. Бу жараён, қолаверса, мамлакатда кечаётган ислоҳотлар ҳам, ўз навбатида, бошқарув тизимини такомиллаштириш, раҳбарлик бўғини ишларини фаоллаштириш, раҳбар ходимлар тайёрлашни тубдан яхшилашни тақозо этди.

3 октябрь куни ана шу янги академиянинг тантанали очилиш маросими бўлди. Ўзбекистон Давлат герби ва байроғи билан безатилган залга республика жамоатчилик вакиллари, академия профессор — ўқитувчилари ҳамда тингловчилари, хорижий давлатлар ва халқаро ташкилотларнинг Ўзбекистондаги ваколатхоналари вакиллари тўпланди.

Республика Президентининг Давлат маслаҳатчиси — академия ректори А. Азизхўжаев тантанали маросимни очиқ, деб эълон қилди. Ўзбекистон Давлат мадҳияси янгради.

Тантанали маросимда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов нутқ сўзлади.

Маросимда Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик ташкилотининг парламент ассамблеяси вице-президенти, Бундестаг депутати Вилли Виммер сўз олиб, мазкур илм даргоҳининг очилиши муносабати билан ГФР федерал канцлери Гелмут Кол жанобларининг Президент Ислом Каримовга ва академия аҳлига табригини етказди. «Америкэн Интернэшнл груп» компаниясининг бошқарув директори Питер Йу эса Ўзбекистонга хорижий ҳамкорларнинг ишонч ва эътибори ортиб бораётгани хусусида сўзлаб, Марказий Осиёнинг юраги бўлмиш Тошкентда нуфузли маърифат масканининг иш бошлаши бу мамлакат обрўсига янада обрў қўшажагини айтди.

Профессор — ўқитувчилар номидан сўзга чиққан академия проректори, профессор Нажмиддин Комилов ва академиянинг илк тингловчилари вакили Бори Алихонов ушбу илм даргоҳи республика ҳукумати, хусусан, юртбошимиз Ислом Каримов маърифатпарварлик жабҳасида амалга ошираётган ишларнинг самараси эканини эътироф этиб, кўрсатилаётган ғамхўрлик учун миннатдорликларини изҳор қилдилар.

Маросим сўнггида Президент Ислом Каримов академия биносини кўздан кечирди. Илм масканининг илк тингловчилари билан суҳбатлашди.

Маросимда Олий Мажлис Раиси Э.Халилов, Бош вазир А.Муталов, Президентнинг Давлат маслаҳатчилари, Бош вазир ўринбосарлари қатнашдилар.

(ЎзА).

ЮКСАК МАЛАКАЛИ МУТАХАССИСЛАР — ТАРАҚҚИЁТ ОМИЛИ

ПРЕЗИДЕНТ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ ДАВЛАТ ВА ЖАМИЯТ ҚУРИЛИШИ АКАДЕМИЯСИНИНГ ОЧИЛИШ МАРОСИМИДА СЎЗЛАГАН НУТҚИ

Азиз биродарлар!

Қадрли меҳмонлар!

Сизларни, аввало, мамлакатимиз тарихи ва тақдири учун муҳим аҳамиятга молик бўлган воқеа — Давлат ва жамият қурилиши академияси очилиши муносабати билан чин қалбимдан табриклашга ижозат бергайсиз.

Академиянинг номидан ҳам яққол кўриниб турибдики, бундай академиянинг тузилиши дунё харитасида пайдо бўлган, ўзига хос ва ўзига мос йўли билан дадил қадам қўяётган мустақил Ўзбекистоннинг ҳаётида давлат ва жамият қурилиши билан боғлиқ масалаларни ҳал этишга қаратилгандир.

Хонимлар ва жаноблар!

Дўстлар!

Мен мазкур академиянинг ташкил этилишида фаол меҳнат қилган, бу ишга ўзининг салмоқли ҳиссасини қўшган барча кишиларга чуқур миннатдорлик сўзларини айтмоқчиман.

Фурсатдан фойдаланиб, бугунги маросимда иштирок қилаётган азиз меҳмонларимиз — Ўзбекистоннинг янги давлатчилиги барпо этилишида, демократик ва иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишда бизга ёрдам берган ва кўмаклашаётган кўплаб хорижий давлатлар ҳамда нуфузли халқаро ташкилотларнинг ваколатли вакилларига ташаккур изҳор қиламан. Чунки академиянинг очилиши ҳам ана шу жараёнларнинг мантиқий самарасидир.

Биз мустақиллик йўлини танлар эканмиз, ўз уйимизни бунёд этишда икки асосий тамойилга таянишимизни бошидаёқ эълон қилган эдик.

Биринчи ва энг муҳим тамойил — биз барча ислоҳотларни ҳаётга татбиқ этишда ўтмишимизни теран ҳис этиб, халқимизнинг руҳиятини, унинг тарихий ва миллий ўзига хос жиҳатларини, анъана ва урф-одатларини, Ўзбекистоннинг буюк халқи ўзининг кўп асрлик бой тарихи давомида тўплаган ажойиб фазилатларни имкон қадар инобатга олган ҳолда иш тутамиз.

Ўтказилаётган ислоҳотларда миллий ва маҳаллий шарт-шароитни назарда тутиш ва акс эттириш биз учун уларни муваффақиятли амалга оширишнинг кафолати бўлиб хизмат қилади.

Иккинчидан, Ўзбекистон бутун дунё учун очиқ ва биз сайёрамизда рўй бераётган жараёнларни теран ва пухта идрок этишга, демократик қурилиш, бозор муносабатларига асосланган хўжалик юритиш борасида ривожланган давлатлар тўплаган улкан тажриба асосида замонавий цивилизация ютуқлари билан танишиш, Европа ва жаҳон ҳамжамиятига янада фаол қўшилишга ҳаракат қиламиз.

Биз турли мамлакатлар иқтисодиётининг ўзига хос тараққиётини катта диққат-эътибор билан ўрганамиз, жаҳон амалиёти ва жаҳон тафаккурида тўплаган энг яхши тажрибаларни ўзимизда қўллашни ор билмаймиз, аксинча, бундай интилишни ҳар жиҳатдан рағбатлантирамиз.

Шу маънода, ўзимиз танлаган йўлнинг энг аввалдаёқ АҚШ, Япония, Буюк Британия, Германия, Франция каби иқтисодий жиҳатдан ривож топган мамлакатлар тажрибасига мурожаат этганимиз, бошқа давлатлар тажрибасини ҳам ўзлаштирганимиз бежиз эмас.

Айни ана шу мамлакатлар тажрибасидан фойдаланиб, биз давлатчилигимиз қаддини тиклаш ва иқтисодий ислоҳотларни амалга ошириш имконини берадиган йўлни топдик.

Биз бундан кейин ҳам хорижий мамлакатларда давлатчилик, сиёсат ва иқтисодиёт соҳаларида рўй бераётган янги ижобий ўзгаришларни кунт билан ўрганамиз ва бундан ўзимизга керакли

(Давоми 2-бетда).

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарори

«ЎЗЖАМҒАРМАБАНК»НИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ БАНКИГА АЙЛАНТИРИШ ТЎҒРИСИДА

Аҳолига кўрсатилаётган банк хизматларининг кенг кўламли тизимини яратиш, эркин пул маблағларининг омонатларда тўпланишидан аҳоли манфаатдорлигини ошириш, аҳолига кредит беришга ҳамда халқ хўжалигининг устун тармоқларини ривожлантиришга йўналтирилаётган кредит-инвестиция ресурсларини кўпайтириш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси қарор қилади:

1. «Ўзжамғармабанк», Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ва Марказий банкининг Ўзбекистон Республикаси меҳнат жамғармалари ва аҳолига кредит бериш давлат-тижорат банкини бошланғич устав фонди 100 миллион сўм бўлган Ўзбекистон Республикаси давлат-тижорат халқ банкига айлантириш тўғрисидаги таклифи қабул қилинсин.

2. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги бир ой муддатда халқ банкининг устав фондини ташкил этсин.

3. Ўзбекистон Республикаси халқ банки мол-мулк, молиявий ҳамда аҳоли омонатларининг сақланиши ва ўз вақтида қайтарилишини кафолатловчи бошқа мажбуриятлар ва талабномалар бўйича «Ўзжамғармабанк»нинг ҳуқуқий вориси деб ҳисоблансин.

4. Қуйидагилар халқ банкининг асосий вазифалари этиб белгилансин:

Ҳар бир қишлоқда, аҳоли яшайдиган жойда, ҳар бир хўжалик ҳудудида банк инфраструктурасини яратган, республикада яшовчи ҳар бир киши банк хизматлари тизимидан фойдаланишини таъминлаган, хизмат кўрсатиш маданияти ва сифатини жаҳон андозалари даражасига етказган ҳолда аҳолига кенг кўламли банк хизматлари кўрсатиш;

банкнинг барча муассасалари томонидан аҳолига таклиф этилаётган банк хизматини сифат жиҳатидан яхшилаш ва унинг турларини кенгайтириш;

омонатларнинг янги турларини жорий қилиш ва омонатчиларнинг манфаатдорлигини таъминлайдиган фоиз ставкаларини белгилаш асосида аҳолининг эркин пул маблағлари омонатларга жалб қилинишини рағбатлантириш;

ютуқли омонатлар тизимини жорий қилиш, облигациялар чиқариш ва уларни жисмоний шахслар ўртасида тарқатиш, аҳолини жалб қиладиган шартларда ютуғи дарҳол тўланадиган, мақсадли, кўп тиражли лотереяларни ва бошқа ютуқли тадбирларни ўтказиш;

аҳолининг хорижий валютадаги маблағларини омонатларга жалб қилиш;

аҳолининг товарлар ва хизматлар учун нақд пулсиз ҳисоб-китоб қилишининг замонавий тизимини яратиш, шу жумладан, пул маблағларини тезлик билан ўтказишни, пластик карточкаларни жорий қилиш ва бошқалар;

тўлов ҳужжатлари ва бошқа қимматли қоғозлар (чеклар, аккредитивлар, векселлар, сертификатлар)ни чиқариш ва сотиш;

жисмоний ва юридик шахсларга кредит-ҳисоб-китоб хизматлари кўрсатиш;

аҳолига банк хизматлари кўрсатиш соҳасидаги жаҳон тажрибасини ўрганиш ва жорий қилиш.

5. Халқ банкининг ташкилий тузилмасига ва 1995-1997 йилларда унинг инфраструктурасини кенгайтиришга оид чора-тадбирларга розилик берилсин.

6. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши Раиси, вилоятлар, туманлар ва шаҳарлар ҳокимлари, хўжаликларнинг раҳбарлари халқ банки таркибий бўлинмаларига унинг тармоғи мавжуд бўлмаган аҳоли яшаш жойларида шахсий жавобгарлик остида, зарур мукаммал тузатишларни амалга оширган ҳолда, бинолар ажратсинлар ҳамда мавжуд биноларни доимий фойдаланиш учун бириктириб қўйсинлар.

Халқ банки ажратилаётган биноларни зарур асбоб-ускуналар, жиҳозлар ва алоқа воситалари билан таъминласин.

Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари мазкур банднинг бажарилиши тўғрисида Вазирлар Маҳкамасига 1995 йил якунлари бўйича кейинчалик эса ҳар ярим йиллик якунлари бўйича ахборот бериб борсинлар, йиғма ҳисоботни 1998 йил 1 январгача тақдим этсинлар.

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги, Марказий банки ва халқ банки тақдим этилаётган материалларни умумлаштирсинлар ва республика ҳукуматига зарур таклифлар киритсинлар.

7. Белгилаб қўйилсинки, Ўзбекистон Республикаси халқ банки томонидан жалб қилинадиган пул маблағлари кредит ресурслари сифатида бозор ставкалари бўйича жойлаштирилади.

8. Ўзбекистон Республикаси халқ банки:

бир ой муддатда халқ банки уставини ишлаб чиқсин ҳамда уни Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигида ва Марказий банкида рўйхатдан ўтказсин;

1997 йилда халқ банки марказий аппарати билан унинг ҳар қайси бошланғич бўлинмаси ўртасида компьютерли алоқа ўрнатган ҳолда 1996 йилда минтақа бўлинмаларида, бошқармаларида ва республика банкида маълумотларни автоматлаштирилган тартибда узатиш бўйича ички тизимли компьютер тармоғини босқичма-босқич ташкил этсин;

мутахассисларни тайёрлаш ва қайта тайёрлаш учун Нукус шаҳрида, ҳар бир вилоят марказида ва Тошкент шаҳрида ўқув базаси ташкил этсин, бунда икки йил мобайнида барча тоифадаги ходимларни ҳозирги замон банк технологиясига ўқитишни таъминласин;

шу йилнинг 1 ноябридан бошлаб халқ банкининг бошланғич бўғинидан республика бўғинигача бўлган бўлинмалари ходимлари меҳнатига ҳақ тўлаш даражаси омонатлар миқдорининг кўпайишига ва кўрсатилаётган хизматлар ҳажмига боғлиқ бўлишини, шунингдек, белгили муддат хизмат қилганлиги учун устама тўлашни назарда тутувчи меҳнатга ҳақ тўлаш тизимини жорий этсин. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ва Меҳнат вазирлиги билан биргаликда икки ҳафта муддатда меҳнатга ҳақ тўлашнинг янги тизимига доир услубий қоидаларни ишлаб чиқсин ва тасдиқласин;

халқ банки бошқармалари ва бўлинмаларининг аҳолига кенг кўламда банк хизматлари кўрсатиш бўйича мустақиллигини ва жавобгарлигини оширишга доир аниқ чора-тадбирларни ишлаб чиқсин ва амалга оширсин;

кўрсатилаётган банк хизматларининг афзалликлари тўғрисида аҳоли ўртасида мунтазам равишда тушунтириш ишлари олиб борсин, бу афзалликларни оммавий ахборот воситаларида кенг реклама қилсин.

9. Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Б. С. Ҳамидов икки ой муддатда халқ банкининг туман, шаҳар, вилоят бўлинмалари раҳбарлари аттестациядан ўтказилишини ташкил этсин, бунинг учун махсус аттестация комиссиясини тузсин.

10. Халқ банки муассасалари 1999 йил 1 январгача солиқларнинг барча турларини тўлашдан озод қилинсин ва бўшайдиган маблағлар тўлов ҳужжатларини автоматлаштирилган тартибда ишлаш ҳамда банк операцияларини ҳисобга олиш бўйича ички тизимли локал компьютер тармоқларини ташкил этишга, моддий-техник базани яратиш ва мустаҳкамлашга, банк муассасалари тармоқларини кенгайтиришга, хорижий консультантларни жалб қилишга, шунингдек, кадрларни ўқитишга ва қайта ўқитишга йўналтирилсин.

11. Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари И. Ҳ. Жўрабеков халқ банки марказий аппарати биноси қурилишининг боришини ва унинг 1996 йил январь ойида фойдаланишга топширилишини назоратга олсин.

12. Ўзбекистон Республикаси Алоқа вазирлиги халқ банкининг ҳар бир муассасасини алоқа каналлари билан таъминласин.

13. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1993 йил 27 августдаги 430-сон ва 1994 йил 12 августдаги 411-сон қарорлари ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин.

14. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Бош вазирнинг ўринбосари Б. С. Ҳамидов ва Ўзбекистон Республикаси Марказий банки бошқарувининг раиси Ф. М. Муллажонов зиммасига юклансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси
И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1995 йил 4 октябрь.

Ўзбекистон ХДП Марказий Кенгаши Котибиятида

Ўзбекистон ХДП ташкилотларининг партиямиз марказий матбуот нашрларига 1996 йил учун обунани уюштириш соҳасидаги вазифалари тўғрисида

Марказий Кенгаш Котибияти қабул қилган қарорда Ўзбекистон Халқ демократик партияси тасарруфида «Ўзбекистон овози», «Голос Узбекистана» газеталари, «Мулоқот» журнали, Қорақалпоғистон республика, Самарқанд, Жиззах ва Наманган вилоятлар кенгашларининг рўзномалари борлиги ҳамда улар партиямизнинг ўткир сиёсий қуролига айланганлиги қайд этилди. Бу нашрлар саҳифаларида партиямизнинг дастурий ғоя, мақсадлари, унинг фаолияти, шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Қонунлари, Президент И. А. Каримов фармонлари, ҳукуматимиз қарорлари, ички ва ташқи сиёсати мунтазам ёритилмоқда. Хусусан, 1995 йилда бўлиб ўтган сайловлар мавсумида газеталаримиз ғоявий-сиёсий, тарғибот-ташвиқот ишларини олиб боришга муҳим ҳисса қўшдилар.

Мустақил давлатимиз ҳаётида бурилиш нуқтаси бўлишлиги кутилаётган 1996 йилда ҳам, дейилади ҳужжатда партиямиз нашрлари олдида масъулиятли масалалар туриши табиийдир. Парламентчилик фаолиятини ривожлантириш, ислоҳотлар сиёсатини қўллаб-қувватлашни кучайтириш, мустақил давлатимиз, халқимиз манфаатлари йўлидаги дадил қадамлар, аниқ ишлар, Миллий истиқлол мафкураси ғояларини рўёбга чиқариш воситасида, партиямизнинг жамиятдаги мавқеини мустаҳкамлаш масалалари бундан кейин ҳам матбуотимиз учун долзарб бўлиб қолади. Газеталаримиз мамлакатимиз раҳбариятининг ислоҳотлар йўли, Олий Мажлис ҳужжатлари ва Президент фармонлари тўғрисида аҳолини зудлик билан хабардор этишга, уларнинг моҳиятини тушунтиришга даъват этилганлар.

ХДП кенгашлари ва ташкилотлари партиямиз матбуот нашрларига обунани уюштириш соҳасида муайян тажриба орттирдилар. Бироқ, ўтган йили 1995 йил учун обунани ташкил қилишда жойларда жиддий камчиликларга йўл қўйилди. Баъзи бир партия кенгашлари, бошланғич ташкилотларининг мазкур масалага совуққонлик билан ёндошганликлари, берилган топшириқни тўла бажармаганликлари натижасида, газеталаримиз ва «Мулоқот» журналининг умумий нусхаси (тиражи) олдинги йилдагига қараганда анча камайди. Бу, ўз навбатида, партиямиз даврий нашрлари учун қўшимча молиявий қийинчиликлар туғдирди.

Ушбуларни ҳамда матбуотнинг Ўзбекистон Халқ демократик партияси фаолиятидаги ўрни ва аҳамиятини ҳисобга олиб, Марказий Кенгаш Котибияти 1996 йилга партиямиз газеталари ва «Мулоқот» журналига обунани уюштириш ХДП барча даражадаги кенгашлари ва ташкилотларининг биринчи галдаги муҳим сиёсий иши эканлигини таъкидлади ҳамда шу муносабат билан жойларда шу мақсадга қаратилган кенг кўламли ташкилий, тарғибий ва ташвиқий ишларни бошлаб юборишни уларга топширди.

Бу йилги обуна мавсумининг муваффақиятли ўтказилишини таъминлаш Ўзбекистон ХДП Қорақалпоғистон республика, вилоятлар, туман ҳамда шаҳар кенгашлари раҳбарлари зиммасига юклатилди ва «Ўзбекистон овози», «Голос Узбекистана» газеталари, «Мулоқот» журналига обуна қилишнинг энг кам миқдори, шунингдек минтақалар бўйича тақсимот-топшириқ белгиланди.

Обунани ташкил этиш билан бевосита шуғулланиш асосий вазифаси бўлган «Ўзбекистон овози», «Голос Узбекистана» газеталари ва «Мулоқот» журнали таҳририятларига махсус режалар асосида жойларда газетхон ва журналхонлар билан учрашувлар, ўқувчилар конференциялари, партия матбуоти кунларини ўтказишлари, маҳаллий матбуот саҳифаларида, радио ва телевидениеда суҳбат ва мусоҳабалар ташкил этиш топширилди.

Аҳоли айрим қатламларининг иқтисодий аҳволи оғирлигини инобатга олиб, эҳтиёжманд фуқаролар, моддий жиҳатдан камқувват фахрийлар, нафақахўр ХДП фаолларини нашрларимизга ҳомийлар, партия ташкилотлари ҳисобидан обуна қилдириш усулидан фойдаланиш тавсия этилди. Айни пайтда, Марказий Кенгаш Котибияти ХДП марказий матбуот нашрларига партия ҳар бир бошланғич ташкилотининг обуна бўлишини ташкил қилиш лозим, деб ҳисоблайди.

Партиямиз марказий матбуот нашрларига бу йилги обунани уюшқоқлик билан ўтказишда ўрнак кўрсатган ХДП маҳаллий кенгашлари, бошланғич партия ташкилотлари ҳамда партия фаолларини рағбатлантириш тадбирлари белгиланиб, ушбу мақсадлар учун тегишли маблағлар ажратилди. Жумладан, обунани ўтказишда энг юқори кўрсаткичларга эришган ХДП вилоятлар кенгашлари учун **1 та биринчи; 1 та иккинчи ва 1 та учинчи ўрин, юксак натижаларни қўлга киритган партия шаҳар, туман кенгашлари учун 1 та биринчи, 5 та иккинчи ва 8 та учинчи ўрин ва тегишли пул мукофотлари** таъсис этилди. Обунани ташкил этишга катта шахсий ҳисса қўшган фаолларни тақдирлаш учун мукофотлар белгиланди.

Котибият қарори билан тузилган Марказий Кенгаш комиссияси обунанинг боришини таҳлил этиб туради ва унинг якунига кўра илғорларни мукофотлаш тўғрисида таклифлар киритади.

Ўзбекистон ХДП МК
матбуот маркази.

«ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ»ГА ОБУНА БЎЛДИНГИЗМИ?

Фуқаролар учун:
обуна баҳоси
бир йилга — 1086 сўм,
олти ойга — 543 сўм.
Фуқаролар учун нашр индекси — 64583.
Корхона ва ташкилотлар учун:
бир йилга — 1210,80 сўм.
олти ойга — 605,40 сўм.
Корхона ва ташкилотлар учун нашр индекси — 64588.

ЮКСАК МАЛАКАЛИ МУТАХАССИСЛАР – ТАРАҚҚИЁТ ОМИЛИ

(Давоми. Боши 1-бетда).

хулосаларни чиқарамиз.

Ана шу тамойиллар давлат ва жамият қурилиши академияси фаолиятининг асосини ташкил этиши керак. Бунда давлатчилик ва жамият қурилишининг мураккаб ва узоқ йўлини босиб ўтган илғор мамлакатлар тажрибасини ўрганиш ва ўзлаштириш билан бирга, ўз тарихимизни, халқимиз психологиясининг моҳиятини тушуниш фавқулодда муҳим аҳамият касб этади. Айниқса, танлаган ўз тараққиёт ва ислоҳот йўлимиздан тезкорлик билан илгари силжишга **кучли руҳий қувват берадиган миллий маданиятимиз, Шарқ фалсафасининг ҳаётбахш ва теран булоқларидан баҳраманд бўлиш муҳимдир.**

Бошқа жиҳатдан эса, мустақиллик йилларида давлат қурилиши, жамиятнинг ҳуқуқий асосларини шакллантириш, иқтисодиётни тубдан ислоҳ қилиш борасида ўзимизда ҳам амалий тажриба тўпланди.

Биз, бир неча бор такрорлаганимиздек, ислоҳотлар йўлининг бошланғич, энг қийин, шу билан бирга энг муҳим босқичини ўтдик. Олдимизда бу босқични батафсил ўрганиш ва таҳлил этиш вазифаси турибди.

Қандай ишларни амалга ошира олдик, қайси жиҳатларда фаол ҳаракат қилиб, кўзланган мақсадларга эришдик, қаерда депсиниш рўй берди — буни танқидий кўз билан баҳолашимиз ва зарур хулосаларни чиқаришимиз лозим. Ютуқларимиз нимада, камчиликларимиз нимада эканини аниқ билишимиз керак.

Кундалик тиғиз иш давомида бундай муаммоларни чуқур ва атрофлича таҳлил этишга кўпинча вақт етишмаслиги тушунарли, албатта. Академия эса айнан ана шу ишни амалга ошириши, бундай имкониятни яратиши, мамлакатимизда рўй бераётган ўзгаришларни нафақат илмий жиҳатдан, балки икир-чикирларигача ўрганадиган муҳитни шакллантириши даркор. Давлат ва жамият қурилишини асослаш бўйича илмий изланишларни мувофиқлаштириш ва чуқурлаштириш орқали уларга юксак малакали мутахассислар нуқтаи назаридан атрофлича баҳо бериш, уларни янада ривожлантириш йўлларини топиши зарур.

Бу ишда ҳам бошқа мамлакатлар тажрибасига суянишимиз лозим бўлади. Чунки биз ҳозирча бу даражадаги мутахассисларни ўқитиш учун ўз ўқув қўлланмаларимизни, ўз ўқув дастурларимизни яратиб улгурганимиз йўқ. Шунинг учун бу ерда биринчи навбатда бошқарув ходимларини тайёрлайдиган йирик хорижий марказларнинг тажрибаси, дастурлари ишга солиниши даркор. Бу ўринда анчадан буён махсус курслар, марказлар, махсус ўқитиш модулларининг кенг тармоғига эга бўлган Франция, Германия, АҚШ мамлакатлари тажрибасини эслаш кифоя.

Бундан ташқари, Халқаро валюта фонди, Жаҳон банки, Европа Иттифоқи комиссияси каби халқаро иқтисодий ва молиявий ташкилотларнинг институтлари нафақат ўз мутахассисларини, балки собиқ социалистик мамлакатлар учун ҳам ходимларни қайта тайёрлаш бўйича бой тажрибага эга.

Академия — бу оддий ўқув юрти, кадрлар, ҳаттоки раҳбар кадрлар тайёрлайдиган билим даргоҳигина эмас. У янги **тафаккур шаклланадиган, ўзимиз тўплаган ва бошқа мамлакатларда тўпланган илғор тажриба ўрганиладиган, таҳлил қилинадиган ва таҳсил бериладиган марказ бўлиб қолиши керак.**

Худди шулар янги ўқув дастурлари ва қўлланмаларини яратишда асос бўлиши лозим. Улар академиянинг шаклланиш жараёнида вужудга келади.

Мен юқорида таъкидлаганимдек, академиянинг моҳияти унинг номида мужассамлашган. Унда ҳаммаси акс этган: **у бизнинг давлатчилигимиз, фуқаро жамияти қурилишида, сиёсий, иқтисодий тизимларнинг ислоҳ қилинишида, биз олдимизга қўйган мақсадларга эришишда тарихий, ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлиши керак.**

Худди шу сабабли академиянинг низоми, унинг ташкилий, таркибий, ўқув дастури, энг муҳими, кадрлар билан тўлдириш қоидалари, ўқитувчилар ва тингловчиларни танлаш тизими уни ташкил этишдан кўзда тутилган мақсад ва мўлжаллардан келиб чиқиши зарур.

Бу борада жамиятимиз ва иқтисодиётимизни ислоҳ қилишдаги мавжуд муаммоларга ва олдимизга қўяётган асосий вазифаларга яна бир бор тўхталиш мутлақо ўринли бўлади.

Биринчидан, бугунги кунда шу нарса мутлақо равшан бўлмоқдаки, инфляцияни бартараф этиш мамлакатда иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишда биринчи даражали аҳамиятга эгадир. Ҳозирги вақтда бу — асосий муаммодир.

Инфляция даражасини тубдан пасайтирмасдан, инфляцияни кутиш кайфиятини йўқотмасдан туриб иқтисодий таназзулдаги барча нуқсонларни енгиш, иқтисодиётни барқарорлаштириш, корхоналарнинг ишлаб чиқариш ва сармоя жалб этиш борасидаги фаоллигини кўтариш, аҳолининг реал даромадларини ошириш мумкин эмас.

Ушбу йўналишда биз анчагина ишлар қилдик. Республиканинг банк ва молиявий тизими жиддий ўзгармоқда. Тижорат банкларининг яхлит тармоғи вужудга келди. Эмиссияга қарши тартибга солиш бўйича кучли чора-тадбирларнинг амалга оширилиши нархларни янада эркинлаштиришда инфляция даражасини бирмунча қисқартириш имконини берди.

Агар йил бошида инфляция 16 фоиздан ошган бўлса, ҳозирги вақтда у ойига 1 фоиздан сал кўпроқни ташкил қилади.

Бироқ бу кўрсаткич ғоят кескин, муҳим иқтисодий муаммони ҳал этишдаги дастлабки қадамлардир. Бугунги кунда ишлаб чиқилаётган макроиқтисодий мўлжаллар шунга асос берадики, келгуси йилда инфляциянинг ўртача ойлик даражасини тахминан уч баравар қисқартириш мумкин бўлади.

Иккинчидан, давлат мулкини хусусийлаштириш ва мулкдорларнинг ҳақиқий синфини шакллантириш бўйича бошлаган ишимизни охиригача етказишимиз керак.

Хусусийлаштириш масалаларида биз сифат жиҳатидан янги босқичга қадам қўйдик. «Кичик хусусийлаштириш»ни, яъни маҳаллий саноат, савдо ва хизмат кўрсатиш соҳалари корхоналарини давлат тасарруфидан чиқаришни амалга ошира бориб, биз муайян тажриба орттирдик, мутахассислар тайёрладик.

Булар бугунги кундаёқ сезиларли натижаларга олиб келди. Ҳозир миллий даромаднинг ярмидан кўпроғини, қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши, савдонинг деярли бутун ҳажмини давлатга қарашли бўлмаган сектор бермоқда. Мазкур сектор узлуксиз ривожланмоқда.

Давлат корхоналарини кенг кўламда акциялаштириш орқали хусусийлаштириш жараёнини тугаллаш яқин келгусидаги муҳим вазифадир. Бу эса, ўз навбатида, Фонд биржасини, қимматли қоғозлар биржаларини кенг ривожлантириш ва эркинлаштиришни, уларни нафақат Ўзбекистонда, балки ундан ташқарида ҳам очишни ва ҳар томонлама тарғиб қилишни тақозо этади.

Ишлаб чиқаришни акциялаштириш, очиқ турдаги акционерлик жамиятларини ташкил этиш аҳолининг барча қатламларини ушбу жараёнга фаол жалб қилиш учун кенг имкониятлар очади.

Мулкдорларнинг ҳақиқий синфини шакллантириш реал ҳақиқатга айланади.

Хусусийлаштириш жараёнини номигагина ўтказиш бизнинг иқтисодий сиёсатимизга зиддир. Бундан кўзланган асосий мақсад — бутун мол-мулкни уларнинг ҳақиқий эгалари қўлига беришдир.

Мулкчилик муносабатлари масалаларида яқин вақтлар ичида қатъий ўзгаришлар амалга оширилиши керак. Мулк ўзининг ҳақиқий эгаси қўлига ўтишига эришиш зарур. Фақат ана шундагина унинг эгаси ушбу мулкни сақлаш ва кўпайтириш учун курашади.

Мулкнинг мулкдорга том маънода хизмат қилишига, унинг мулк эгасига, бутун мамлакатга фойда келтириб, ҳар бир фуқаронинг фаровонлигига хизмат қилишига эришиш зарур.

Ана шундагина пайдо бўлаётган мулкдорлар синфи ўз мамлакатининг иқтисодиётини мустаҳкамлашдан чинакам манфаатдор бўлади, ижтимоий тузумни мустаҳкамлаш ва ҳимоя қилиш, ижтимоий-сиёсий барқарорликни таъминлаш учун барча ишларни қилади.

Иқтисодиётни ислоҳ қилиш жараёнларини ва йўналишларини диққат билан кузатиб бораётган киши, шак-шубҳасиз, кичик ва хусусий тадбиркорлик йўлида очилаётган улкан имкониятларни, берилаётган катта эътиборни кўриб турибди.

Бугунги кунда парламент — Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси қабул қилаётган барча қонунлар, Президент чиқараётган фармонлар ва ҳукумат қарорлари, амалга оширилаётган ишларимиз мамлакатда ушбу соҳани жадал ривожлантиришга қаратилгандир.

Ушбу тадбирлар натижасида пайдо бўлган ўрта ва хусусий тадбиркорлар тоифаси яқин келажакда давлатимизнинг ишончли ва мустаҳкам таянчи бўлади, деб умид қиламиз. Бу таянч қуйидагиларни таъминлайди:

— ички бозорни товарлар билан тўлдириш;

— хорижий сармоя ва энг янги технологияларни жалб этиш;

— аҳолининг, биринчи навбатда, ишлаб чиқарувчиларнинг даромадларини кўпайтириш ва пировард натижада республика аҳолиси аксарият қатламининг турмуш даражасини кўтариш;

ишончим комилки, кичик ишлаб чиқариш ва хусусий бизнеснинг тадбиркорлиги ва изланувчанлиги билан биз жаҳон бозорини рақобатбардошли маҳсулотлар билан таъминлай оламиз. Бизнинг фикримизча, энг муҳими, атрофимизда муҳим ўзгаришлар юз бермоқда — ўзига ишончли, келажакка ишонадиган, мустаҳкам, барча илғор янгиликларни қўллаб-қувватлашга тайёр ижтимоий қатлам — мулкдорлар қатлами ўсмоқда.

Худди шу сабабли биз қонунчилик ва амалий ижрочилик фаолиятимизда тадбиркорларнинг ана шундай тоифасини ривожлантириш учун зарур бўладиган энг имтиёзли шарт-шароитларни яратамиз.

СУРАТДА: Академиянинг очилиш пайти.

А. ТЎРАЕВ (ЎзА) олган сурат.

Учинчидан, **миллий валютани мустаҳкамлаш** ҳозирги даврдаги ва яқин истиқболдаги энг муҳим устувор вазифадир. Миллий валютанинг жорий қилиниши билан ҳаётимизда сифат жиҳатидан янги босқич бошланди. Миллий валюта, бу — мустақиллик рамзидир. Бизнинг муқаддас бурчимиз эса — ўз валютамизни кучли, бутун жаҳонда ҳурмат этиладиган ва бизнесменлар учун жозибадор валюта қилишдир.

Бугунги кундаёқ бизнинг сўмимизни жорий конвертациялаш таъминланмоқда. У етарли даражада барқарордир. Биз келгуси йилдаёқ уни қатъий валютага эркин алмаштирилишини таъминлашга реал яқинлашдик.

Тўртинчидан, чуқур таркибий ўзгартиришлар қилмасдан, биз ўнлаб йиллар мобайнида тўпланиб қолган иқтисодий муаммоларни ҳал эта олмаймиз, номутаносибликларни бартараф қилолмаймиз.

Фаол таркибий сиёсат — бу стратегик вазифадир. У кўплаб инвестицияларни талаб этибгина қолмай, балки келгусида республикамиз иқтисодиёти қандай бўлиши, биз жаҳон бозорига қандай салоҳият билан чиқишимиз тўғрисидаги аниқ тасаввурга эга бўлишни ҳам талаб қилади.

Бу узоқ вақт талаб қиладиган вазифадир, бироқ уни ҳал этишга бугунги кундаёқ киришиш зарур.

Айнан ҳозирги вақтда Ўзбекистоннинг иқтисодий мустақиллигини таъминлаш муаммоси энг долзарб бўлиб турибди. Биз умумиттифоқ меҳнат тақсимотининг салбий оқибатларидан, бошқа постсоциалистик мамлакатларга хомашё ва технологик жиҳатдан боғлиқ бўлишдан мумкин қадар тезроқ халос бўлишимиз зарур.

Бунинг учун бизда тегишли барча табиий, минерал хомашё, иқтисодий ва энг муҳими — интеллектуал салоҳият мавжуд.

Биз бу соҳада ҳам қисқа муддат ичида салмоқли натижаларга эришдик. Ўз олдимизга қийин, бироқ мамлакат тақдири учун муҳим вазифа — энергетика ва ғалла мустақиллигига эришиш масаласини қўйиб, ҳозир бу муаммони ҳал этиш арафасида турибмиз.

Тузилма ўзгаришлари, импорт маҳсулотларининг ўрнини босадиган ишлаб чиқаришни кенгайтириш туфайли республиканинг айрим ресурсларни четдан олиб келишга бўлган эҳтиёжи ҳам сезиларли даражада камайди.

Биз иқтисодиётимизни таркибий жиҳатдан тубдан ўзгартиришга эндигина киришмоқдамиз. Биз ишлаб чиқариш тузилмасини бутунлай қайта кўриб чиқишимиз лозим. Рақобатга бардошли, жаҳон бозорига мўлжалланган тайёр маҳсулот, техник жиҳатдан мураккаб, илм-фан ютуқлари асосида ишланган маҳсулотлар, харидоргир кенг истеъмол моллари ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш устивор вазифалардан ҳисобланади.

Азиз дўстлар!

Биз яхши англаб олишимиз керакки, **ички сармояларни сафарбар қилиш ва хорижий сармояларни кенг жалб этиш** билангина туб тузилма ўзгаришларига эришиш мумкин.

Бунинг учун биз мақбул ҳуқуқий ва иқтисодий шарт-шароитни яратиб қўйганмиз. Йилдан-йилга хорижий сармоядорларнинг Ўзбекистонга қизиқиши ортиб бораётгани қувончли ҳолдир. Ҳозирнинг ўзидаёқ хорижий капитал иштирокида автомобил, рангли металлар, нефтни қайта ишлаш маҳсулотлари ишлаб чиқариш бўйича йирик корхоналар бунёд қилинмоқда, коммуникация ва алоқа тизимлари қайта қурилмоқда ва янгидан барпо этилмоқда.

Бу маблағлар иқтисодиётимиз тузилмасида ижобий ўзгаришлар юз беришига кўмаклашади. Эришилган ижтимоий-сиёсий барқарорликни, иқтисодий ислоҳотларнинг муваффақиятли амалга оширилаётгани ҳамда республикамизнинг келажагини юксак баҳолаган хорижий сармоядорлар ва сармоя ажратадиган давлатлар ҳозирнинг ўзидаёқ иқтисодиётимизга ҳар йили тахминан бир ярим миллиард доллардан ортиқ сармоя сарфлаш истагини билдиришмоқда.

Бизнинг вазифамиз — иқтисодиётимизга қўшилган ҳар бир сўм ёки доллар сезиларли даражада рақобатга бардошли маҳсулот ва моддий неъматга айланишига эришишдан иборат.

Яна бир муаммо, кишилар тафаккурини ўзгартириш, эски қолиплар, энг аввало, боқимандалик кайфиятларидан қутулиш зарур. Жамиятга янгича фикрлай олишга қодир кишилар керак. Биринчи навбатда, ўз иродамизга таяниб, қобилиятимиз ва ишбилармонлигимизга суяниб, ўз куч ва имкониятларимизни тўғри тақсимлаб янги ҳаёт қуришимиз, ҳақиқий келажак учун курашишимиз лозим.

Бугунги кунда гўзал мамлакатимизда маънавий кўтаринкилик кўзга ташланмоқда, жамиятда бунёдкорлик руҳи ҳукм сурмоқдаки, уни ҳар томонлама мустаҳкамлаш зарур.

Мустақиллигимизни мустаҳкамлаш йўлидаги энг катта масала, кишиларимиз дунёқарашида, жамиятимизда ватанга меҳр ғояси биринчи ўринда туриши керак. Ҳар қандай иш асосига миллий ория, миллий ғурур, миллатчилик ёки шовинизмга алоқаси бўлмаган, мана шу мамлакат, мана шу халққа мансублиги учун куч-қувват бағишлайдиган ғурур қўйилиши лозим.

Бу муқаддас тушунчалар миллати ва диний эътиқодидан қатъий назар, мана шу юрт, мана шу муқаддас заминда яшаётган ҳар бир кишининг ҳаёти, онги, қони ва жисмига сингиб кетиши керак.

Ўтмишимиз ва келажагимиз бағишлайдиган мана шу ифтихор туйғуси билан биз янги авлодларни тарбия қилишимиз, ўз миллий давлатимизни қуришимиз лозим.

Давлат қурилиши ҳақида гапирар эканмиз, биз босиб ўтилган йўлни, ҳамма нарса ягона мафкура тазйиқида қотиб қолган догмалар, штамплар ва қолипларга бўйсундирилган собиқ маъмурий-буйруқбозлик тизимини тугатиш юзасидан қилинган ва қилинадиган ишларни танқидий кўз билан кўриб чиқишимиз лозим.

Бу борада ҳозиргача кўпгина иш қилинди, бироқ биз янги давлат ва жамият тузилмаларини шакллантиришда, кўппартиявийликни йўлга қўйишда, сиёсий, ижтимоий ва маънавий тикланишни амалга оширишда, савияни юксалтириш масалаларида, айтиш керакки, ахборот фаоллигини қотиб қолган ҳолатдан чиқариш борасида қилган ишларимиз бу соҳадаги биринчи қадамлардир.

Буни очиқ тан олиш лозим. Бу ўринда социалистик тоталитар тизимдан эркин бозор иқтисодиётига, давлат тузилмаларини демократиялаштиришга ўтиш моделининг ўзини тўла оқлаган тажрибаси амалда мавжуд эмаслигини ҳам қайд этиш адолатдан бўлур эди.

Ҳурматли дўстлар!

Амалга оширилган муайян ишларимизни баҳолаб, олдимизда турган улкан вазифалар хусусида гапирар эканман, ўтказаётган ислоҳотларимиз йўлининг муҳим бир хусусиятига тўхталмоқчиман.

Биз бошданоқ ислоҳотларнинг машҳур моделларидан нусха олишдан воз кечдик. Ўзимизнинг йўлимизни танладик, ислоҳотлар жараёнига асос бўлиши лозим бўлган тамойилларни аниқ белгилаб олдик.

Тўғрисини айтиш керак, бизнинг ислоҳотлар қайси йўналишда бориши лозимлиги масаласига ёндашувимиз ва нуқтаи назаримиз дастлаб хорижда унча хушлангани йўқ. Дастлабки уч йил давомида бизни консерваторликка мойилликда айблаб, бизга иш юритишни ўргатиш ва ҳатто ишимизга тузатиш киритиш майллари ҳам кўриниб турди. Бироқ, ҳаёт ҳамма нарсани жой-жойига қўйди. Бугунги кунда охир-оқибатда ким ҳақ бўлиб чиққани, қайси модел самарали ва прогрессивроқ эканига амин бўлиш имкони бор.

Мисол учун оладиган бўлсак, собиқ социалистик макондаги бошқа мамлакатларда ҳақиқий ҳаёт ва шаклланган турмуш тарзини ҳисобга олмасдан, ўзгаларнинг тавсиясига кўр-кўрона эргашиш нималарга олиб келганини ҳамма кўриб турибди.

Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги мамлакатларидаги **«Фалаж қилиб даволаш»** билан боғлиқ барча уринишлар давлат бошқаруви таъсири сезилмаслиги, шу билан бирга, бозор иқтисодиётини амалга оширадиган зарур ташкилотлар, яъни бозор инфраструктураси ташкил бўлмаганлиги кўп жиҳатдан салбий натижаларга олиб келиб, бир қанча мамлакатлар учун ҳалокатли оқибатга ҳам айланди. Ислоҳотларни бошлаш пайтида кўпчилик эски нарсаларни тезда бузиб ташлаш, бозор муносабатларига шошилинч равишда ўтиш кишини бир зумда бой қилиб юборади, муносиб ҳаёт кечириш имкониятини яратади, деб ўйлаганлар ҳам оз эмасди.

Бироқ, зарур шарт-шароитнинг мавжуд эмаслиги, бир сўз билан айтсак, ҳаёт ҳақиқатини рад этиш бу каби хомхаёлларнинг рўёбга чиқишига йўл қўймади.

Бошқа мамлакатларнинг аччиқ тажрибаси шуни кўрсатадики, ўтиш даврида дадил чора-тадбирлар билан бозор тузилмаларини ривожлантиришда кўмаклашишга қодир **фаол ислоҳотчи — давлат** зарур экан.

Ҳаётнинг ўзи шуни тасдиқладики, бозорни қўллаб-қувватловчи механизм ва тузилмаларни барпо қилмасдан туриб, тегишли шароит туғдирмасдан туриб, режали иқтисодиётдан бозор тизимига ўтишни амалга ошириб бўлмайди.

Бу вазифаларни ҳал этиш учун эса кучли, қудратли давлат, юксак малакали, ахлоқан баркамол ходимлар керак. Биз оддий ҳақиқатни тушуниб етишимиз керак: бизнинг давлатимиз, жамиятимизни биров четдан келиб қуриб бермайди. Уни ҳаёти ўз ватанининг келажаги билан узвий боғлиқ бўлган биз ўзимиз, шу мамлакат фарзандлари бунёд этамиз. Бу эскича фикрлаш юкидан холи бўлган янги ходимлар тайёрлашнинг ягона тизимини яратишни тақозо этади. Таълим беришнинг, маънавий, аҳлоқий ва касб малакаси бўйича тарбиялаш мутлақо янги тизим ишлаб чиқариш зарур. Сифат жиҳатидан бутунлай янги ўқув дастурлари яратилиши даркор.

Биз яхши биламизки, бугунги талабларга бутунлай жавоб берадиган, олдиндан тайёрлаб қўйилган мутахассислар ва раҳбарлар йўқ. Ҳаммамиз ҳам ўтган замондан, ўтган тизимдан чиққанимизни тан олишимиз керак. Ва бизнинг қонимизда эскича қолип, эскича фикрлашнинг муайян асоратлари борлигига ҳам иқрор бўлишимиз шарт.

Шу билан бирга, яхши англаймизки, янгича фикрловчи кишиларни тайёрламасдан, тарбия қилмасдан ўз олдимизга қўйган вазифа ва мақсадларни рўёбга чиқара олмаймиз.

Хўп, масала шундай қўйиладиган экан, табиий бир савол туғилади, яъни янги, замонавий мезонлар билан фикрловчи одамлар, ходимларни тарбиялаш учун, бу ишни давлат йўлига қўйиш борасида нималар қилдик?

Албатта, бизнинг олий ўқув юртларимиз, бошқа илм даргоҳлари давлат қурилишининг бу муҳим соҳасига ёндашувларни ўзгартириш бўйича кўп иш қилмоқда. Ҳаёт тажрибасининг ўзи ҳам бугунги талабни тушунадиган кўплаб раҳбар ва мутахассисларни тарбияламоқда. Бундай мисолларни кўп учратиш мумкин. Лекин, очиғини айтганда, ҳар хил қолиплардан холи, мутлақо янги давлат барпо этиш учун давлат ҳокимияти ва бошқарувини эплайдиган, ижтимоий тараққиётга ривож берадиган, уни мустаҳкамлайдиган мутахассислар ва фидойи одамларни тарбиялашга ҳануз киришганимиз йўқ.

Менинг фикримча, бугунги кунда бу соҳа — кадрлар тайёрлаш иши маблағ сарфлашда энг даромадли бўлган соҳага айланмоқда. Чунки, бу тармоқ эртага ҳар қандай давлатнинг, халқнинг, миллатнинг тараққиёти учун зарур бўлган олтин омил — етук мутахассисларни бера бошлайди.

Бу, албатта, алоҳида мавзу, лекин мен бу гапларни шунинг учун айтяпманки, Академия айнан ана шу масалаларни ҳал этиш мақсадида ташкил қилинмоқда.

Академия ташкил этиш, бу шунчаки орзу, мода ортидан қувиш, янги бир институт ташкил этишга интилиш эмас, балки табиий зарурат, қонуният тақозоси ва ҳаётий эҳтиёждир.

Биз ўтган йиллар давомида тўпланган тажриба ва билимлардан фойдаланиб, маълум маррага етиб келдик. Ислоҳотларни амалга ошириш борасидаги бундан буёнги олға силжишимиз тобора қийин муаммога бориб тақалиши мумкин: у ҳам бўлса — юксак малакали ходимларнинг, энг аввало, давлат ҳокимияти ва бошқаруви, жамоат идоралари, банк ва молия тизимини бошқарадиган даражадаги раҳбарларнинг етишмаслигидир.

Шуни яхши англашимиз керакки, энди пайпаслаб юриб олға силжиш мумкин эмас. **Янги билимларни эгалламасдан туриб, бундан буёғига ҳаракатлана олмаймиз.**

Академиянинг вазифаси фақатгина муайян нафар кадр тайёрлаб беришдангина иборат эмас, балки у ўзининг илмий, педагогик салоҳияти асосида бутун маориф тизимини ислоҳ қилиш учун янги муҳит, янги шароит яратиб бериши лозим.

Хорижда ўқиш учун қанча одам юбормайлик, хорижлик дўстларимиз кадр тайёрлашда қанчалик ёрдам бермасин, биз ўзимизнинг ўқув дастурларимиз ва аҳолини маънавий тарбиялаш дастурларини қайтадан кўриб чиқмас эканмиз, ҳеч нарсага эриша олмаймиз.

Вақт ўтиб бормоқда. Бизнинг ўрнимизни босадиган янги авлод етишиб чиқмоқда. Масаланинг моҳияти улар ҳаётга қандай билим, қандай интеллектуал ва маънавий бойлик, қандай замонавий билимлар билан кириб келишидадир.

Улар қайси ғояларни олға суради? Қандай маънавий қадриятларни афзал кўради? Ахир, гап биз мамлакат тақдирини ишониб топширадиган янги авлод ҳақида кетмоқда.

Ҳурматли мажлис иштирокчилари!

Академиянинг асосий вазифалари аниқ белгилаб қўйилган. Улар энг аввало қуйидагилардан иборатдир:

давлат, ижтимоий ва хўжалик тузилмалари ходимлари орасидан талантли, интеллектуал иқтидорли тингловчиларни танлаб олиш, уларнинг сиёсий, маънавий-ахлоқий ва малака даражасини ошириш, **уларни республикада миллий ва умумбашарий қадриятлар уйғунлиги асосида қурилган ҳуқуқий демократик давлатни ва фуқаролик жамиятини шакллантиришнинг эътиқодли тарафдорлари қилиб тарбиялаш.** Бу академиянинг асосий вазифасидир.

Шунингдек, академия олдига бошқа вазифалар ҳам қўйилганки, улар қуйидагилар билан боғлиқдир:

— раҳбар кадрлар ва мутахассисларни аттестациядан ўтказишнинг янги тизимини ишлаб чиқишда ва жорий этишда қатнашиш;

— давлат ва ижтимоий қурилишни, иқтисодий ривожланишни такомиллаштириш, психология ва социология соҳаларда илмий тадқиқотлар ўтказиш, шунингдек кадрлар сиёсатини такомиллаштириш учун тавсияномалар ишлаб чиқиш;

— кадрларни қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш муассасалари фаолияти соҳалари бўйича концепциялар, дастурлар, лойиҳалар ва тавсияномаларни экспертизадан ўтказиш.

Шуни ҳам қайд этиш керакки, академияга кадрларимизни тайёрлашда қатнашиш учун хорижий мамлакатларнинг таниқли ўқув ва илмий марказларидан машҳур олимлар ва мутахассисларни жалб этиш ҳуқуқи берилган.

Ўқув жараёнида тингловчиларнинг ривожланган хорижий мамлакатларда тўпланган ижобий тажрибаларни, хорижий тилларни ўрганишга, Ўзбекистоннинг тарихий мероси ва миллий анъаналари соҳасидаги билимларни эгаллашига эътибор қаратилади.

Таълим беришда раҳбар кадрларни ҳар томонлама интеллектуал, маънавий ва профессионал ўстириш масалалари муҳим ўрин тутади.

Биз уларни етакчи хорижий ўқув ва илмий марказларда, халқаро ташкилотлар ва фирмаларда тажриба ўрганишларини ташкил этишни назарда тутганмиз.

Ўқишни муваффақиятли тамомлаганлар раҳбар ходимлар билан таъминлашга резерв бўлиб хизмат қилади.

Муҳтарам дўстлар!

Шунга ишончимиз комилки, бу борада кўп нарса академияда ишлайдиган, ўқитадиган ва унга раҳбарлик қиладиган мутасаддиларга боғлиқдир.

Бу борада ҳам бизда қўйилган талабларга жавоб берадиган тайёр кадрлар, профессор-ўқитувчилар таркиби йўқ. Буни биз тушунамиз.

Шу сабабли, ишонаманки, академиянинг мураккаб фаолияти давомида унинг ўқитувчилар таркиби мустаҳкамланиб ва куч-ғайратга тўлиб боради.

Бировни ўқитадиган, тарбия қиладиган инсон, аввало, ўзи ҳар жиҳатдан баркамол бўлмоғи шарт. Замон талаблари шуки, профессор ва ўқитувчилар ўзларида мавжуд билим ва савия билан чекланиб қолмасдан, хорижий мамлакатлар тажрибасини, биз энди бошлаган йўлни илгари босиб ўтган давлатлар тажрибасини қунт ва сабот билан ўрганиб, мағзини чақиб, ундан кейин ўз талабаларига сабоқ беришлари зарур. Буни амалга оширишда хорижий тилларни пухта эгаллаш керак.

Шу билан бирга, мен академия фаолиятига амалий ишда бой тажриба орттирган олимларимиз ва профессорларимиз, халқаро ва хорижий ваколатхоналар ва элчихоналар раҳбарлари жалб этилишини истардим.

Бугунги ҳаётимизни янгилаш ва ислоҳ қилиш борасидаги ҳар қандай қимматли ғоялар ва фикрлар соҳиблари билан учрашиш, ҳеч муболағасиз айтиш мумкинки, нафақат академия тингловчилари учун, балки унинг ўқитувчилари учун ҳам бутун бир мактаб бўлиши муқаррар.

Бу борада мен сиз, хорижлик ҳамкасбларга ва дўстларга жуда катта умид билан қарайман. Биз хорижий меҳмонларга, Европа ва Америка олимлари ҳамда амалиётчиларига катта умид билдирамиз. Ўзбекистондаги ижтимоий ва давлат қурилишининг барча соҳалари бўйича ўзларининг қизиқарли ғоялари ва тавсияномаларини академия билан баҳам кўришни хоҳлаган Германия, АҚШ, Япония, Россия ва бошқа мамлакатлар билан ҳозирдаёқ келишувлар мавжудлиги бизни қувонтиради ва бу таклифларни миннатдорлик билан қабул қиламиз.

Ишончим комилки, академия аудиторияларидаги ўқитишнинг бундай тизими, олиб бориладиган эркин мулоқотлар ўзининг керакли самарасини ва натижаларини беради, албатта.

Муҳтарам дўстлар!

Биз яхши биламизки, турмушда ҳамма нарсанинг ўрнини ҳаётий зарурат белгилайди. Ҳаётий зарурат бўлмаса, маънавий эҳтиёж бўлмаса, бошланган ишлардан бирон бир самарали натижалар кутиш амримаҳол.

Бугунги кунда халқимиз асрий орзуларининг рўёбга чиқиши ва мустақил давлатчилик асосларини бунёд этиш учун кенг имкониятлар яратилди.

Ана шу имкониятлардан самарали фойдаланган ҳолда биз бой тарихий меросимиз, анъаналаримиз, ижтимоий қадриятлар, давлат қурилиши борасида ривожланган мамлакатлар эришган тажрибаларга таяниб миллий давлатчилигимиз пойдеворини қўйдик. Бозор иқтисодиётига асосланган адолатли жамият, кучли демократик ҳуқуқий давлат қуриш йўлидан босқичма-босқич илгари бормоқдамиз.

Мамлакатимиздаги барқарор тинчлик, миллатлар ўртасидаги тотувлик ва осойишталик, иқтисодий ислоҳотлар ўтказишдаги изчиллик бунинг ёрқин далилидир.

Эндиликда одамларимиз ижтимоий, иқтисодий, маданий ислоҳотлар борасида юргизаётган мустақил давлатчилик сиёсатимиз моҳиятини тобора теран англаб етмоқдалар. Қўлларини ва руҳий-маънавий интилишларини боғлаб турган кўзга кўринмас кишанлардан, мустабидлик асоратидан озод бўлмоқдалар.

Албатта, бу осон ва енгил кечадиган жараён эмас. Бинобарин, оёғи ердан узилган, хомхаёллардан озиқланган собиқ шўролар мафкураси яратган бу кишанларни парчалаб ташлаш, қуллик мафкурасидан халос бўлиш ҳар бир фуқародан мустаҳкам ирода, ўткир сиёсий онг, ватан ва халқ манфаати йўлида фидойилик талаб қилади.

Бугунги куннинг энг муҳим вазифаси — ҳаётимизнинг барча соҳаларида, айниқса бошқарувда, республика миқёсида, вилоят, шаҳар, туман, қишлоқ ва маҳаллаларни бошқаришда, тармоқ бўғинларини идора этишда янгича фикрлайдиган, қийин дамларда масъулиятни ўз зиммасига ола биладиган, ҳаёт билан ҳамқадам юришга қодир, имони пок, билимдон, ишбилармон одамларни топиш, уларга ишонч билдиришдан иборатдир.

Халқимизда «ўн қўшчига бир бошчи», деган ибора бор. Бунинг маъноси шуки, халқимиз азал-азалдан ўз етакчиларига қаттиқ ишонган, ихлос қўйган.

Шу ўринда бугунги ҳаётимиздаги муайян бир номутаносибликни ҳам очиқ эътироф этишимиз керак. Бошқарувнинг қуйи қатламларида, айниқса, ишлаб чиқариш соҳасида янгиликка интилиш, янгиликни жорий этишга саъй-ҳаракатлар бор, лекин бу олижаноб майл ва ҳаракатлар ўрта ва юқори бўғинларда, хусусан, мамлакат вазирликлари ва идоралари даражасида ўтирган, тўрачиликни ўзларига касб этиб олган лоқайд, эскича фикрлайдиган, ўзини хон, кўланкасини майдон ҳисоблайдиган, янгиликка йўл бермайдиган ношуд кимсаларнинг қаршилигига дуч келмоқда. Бизнинг қатъий фикримиз шуки, бундай кишилар ё танқиддан зарур хулоса чиқариб, тез орада ўз фикр ва савияларини ўзгартирадилар, ёинки биз уларнинг бутунлай бахридан ўтамиз.

Шонли тарихимизда буюк давлатчиликка асос солган соҳибқирон Амир Темур ўз тузукларида: **«Тажрибамда кўрилганким, ишбилармон, мардлик ва шижоат соҳиби, азми қатъий, тадбиркор ва ҳушёр бир киши минг-минглаб тадбирсиз, лоқайд кишилардан яхшидир. Чунки тажрибали бир киши минг кишига иш буюради»,** деб ёзган эди.

Азиз дўстлар! Халқимиз мустақил мамлакатимиз келажагига катта умид ва ишонч билан қарамоқда. Бу катта умид ва ишонч замирида бой тарихимиз, бебаҳо маънавий меросимиз, адолатли жамият қуриш асослари, жонажон Ўзбекистонимизнинг Оллоҳ Таоло инъом этган табиий бойликлари, томирида улуғ аждодлар қони жўш ураётган ёш авлод салоҳияти мужассам.

Ана шундай эзгу орзу-ҳавасларимиз ижобат бўлишига давлат ва жамият қурилиши академияси ҳам муносиб ҳисса қўшади, дея ишонч билдиришга ижозат бергайсиз!

Барчангизга мустаҳкам соғлиқ, ўқишларингизда омад, илмий-педагогик фаолиятларингизда янгидан-янги муваффақиятлар тилайман!

МИЛЛИЙ ХАВФСИЗЛИК: ЎЗБЕКИСТОН ЙЎЛИ

Ўзбекистон жаҳон сиёсати солномасини янги тажрибалар билан бойитмоқда

XX асрнинг сўнгги йиллари жаҳон тараққиётида бурилиш ясади. Бу мавжуд икки сиёсий тизим ўртасидаги рақобатнинг йўқолиши, янгича ижтимоий-сиёсий жараёнларнинг вужудга келиши билан бевосита боғлиқ. Жумладан собиқ Иттифоқнинг тарқалиши жаҳон сиёсатида шаклан ва мазмунан янги босқични бошлаб берди. Мафкуравий, иқтисодий ва маънавий жиҳатдан икки қарама-қарши блок таъсирида шаклланган қуролланиш пойгаси, ҳарбий зўравонлик, миллий хавфсизлик тушунчалари ўзгара борди.

Кўпчилик халқаро ташкилотлар ҳам ана шу икки тизим сиёсати, уларнинг ўзаро рақобати авж олган даврларда вужудга келган ва мазкур ижтимоий-сиёсий жараёнлар қобиғидан чиқиб кетолмаётган эди. Улар ўз мавқеини сақлаб туришга ва таъсирини ўтказиш ўрнига кўпроқ хеч бўлмаганда икки қарама-қарши томоннинг мувозанатини мувофиқлаштириб туришгагина қодир эди, холос. Шунинг учун ҳам мазкур ташкилотларнинг фаолияти бирмунча суст, юзаки тартиб-қоидалар доирасида қолиб кетган эди.

Энди халқаро ҳуқуқий меъёрлар ва бошқа бир қатор қонун- қоидаларни қайтадан кўриб чиқиш, янгича қарашлар ва янгича тафаккур асосида умумжаҳон тартиботини ишлаб чиқиш, умумжаҳон ижтимоий-сиёсий жараёнлар йўналишини бутунлай янги ўзанга буриб юбориш вақти келди. Буни Ўзбекистон Президенти И.Каримов халқаро минбарлардан туриб аниқ-равшан кўрсатиб берди ва мамлакат Олий Мажлисининг биринчи сессиясида ҳар томонлама асосланган тамойилларини ўртага ташлади.

Умуман Ўзбекистон ўз мустақиллигининг тарихан жуда қисқа даврида жаҳон сиёсатига салмоқли таъсирини ўтказиб келмоқда. Жаҳон сиёсати йўналишларида унинг ўзига хос тамойиллари, ёндошиш усули, ижтимоий-сиёсий жараёнлар боришини йўналтириб туришдаги услуби мавжуд. Ана шу муносабатларнинг барчаси юқорида таъкидланган Олий Мажлиснинг биринчи сессиясида аниқ-равшан, бандма-банд кўрсатиб берилган эди.

Собиқ Иттифоқ доирасидан ажралиб чиққан мустақил мамлакатлар ўртасида Ўзбекистон жаҳон ҳамжамиятида ўзига хос нуфузли ва салмоқли ўринга эга бўлишининг боиси нимада? Бунинг ўзига хос жиҳатлари ва асослари мавжуд. Жумладан:

биринчидан, бир қатор мустақил давлатларда сиёсий «ўйин»лар, турли даражадаги баҳсу мунозаралар сунъий равишда авж олдириб борилди. Демократик жараёнларни чуқурлаштириш шиори остида асосий мақсаддан чекиниш — мустақилликни мустаҳкамлаш, умумхалқ ва умумдавлат манфаати йўлида бирлашиб курашиш ўрнига тарқоқликка йўл очиб берилди. Бир қатор мамлакатларда эса ҳатто ички зиддиятлар кучайиб кетди. Турли гуруҳларнинг жаҳолатга қоришган худбинликлари, манфаатпарастлиги умумий мамлакат манфаатларидан ғолиб келди. Натижада фуқаролар урушлари келиб чиқдики, унинг асоратларини ҳали-бери тарих унутмайди.

Ўзбекистонда эса аксинча, ақл-идрокка, оғир-вазминликка ва андишалиликка асосланган шарқона демократия тартиб-қоидаларига қатъий амал қилинди. Халқ ва мамлакат манфаатига зид бўлган ҳар қандай «ўйин»ларга, тадбирбозлик ва ортиқча шов-шувларга қарши турилди.

Иккинчидан, бир қатор ёш мустақил мамлакатларда иқтисодий тангликдан талвасага тушиш ҳоллари юз берди. Улар натижада ҳар қандай йўл билан бўлмасин «қорин тўйғазиш» ташвишига тушиб, кундалик юмушлар гирдобида қолиб кетишди. Ўзбекистонда эса аҳоли умумий маънавий-руҳий эҳтиёжларидан келиб чиқиб, ҳар томонлама туб ислоҳотларга кенг йўл очиб берилди. Узоқни кўзлаган, ҳаёт ҳақиқатига таянган дастурлар асосида иш олиб борилди.

Учинчидан, Ўзбекистон турли мустақил давлатларнинг иқтисодий, сиёсий, маънавий жиҳатдан манфаатдорлигини назарда тутиб, янгича шароитларда, янгича шакл ва мазмундаги ҳамкорликни вужудга келтириш ташаббуси билан чиқди. Бу Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги, Марказий Осиё мамлакатлари ҳамкорлиги сингари кўп томонлама ижтимоий-иқтисодий манфаатлар асосида қурилган ташкилотлар сифатида ўртага ташланди.

Маълумки, ҳаёт Ўзбекистоннинг халқаро муносабатлар тизимини, у ишлаб чиққан ривожланиш тамойилларининг асосли эканлигини кўрсатди. Жаҳон сиёсатдонлари ва жамоат арбоблари унинг янгича қарашларига юксак баҳо бермоқдалар ва ўз вақтида қўллаб-қувватламоқдалар.

Ўзбекистон раҳбарининг 1993 йил 23 сентябрда Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг 48-сессиясида қилган нутқи бир жиҳатдан Ўзбекистон имкониятларини, унинг маънавий, иқтисодий ва сиёсий тараққиёт йўлларини жаҳон миқёсига олиб чиққан бўлса, иккинчи томондан жаҳон сиёсати йўналишларига, ижтимоий-сиёсий жараёнлар боришига унинг ўзига хос ёндошуви, ўзига хос баҳолаш усули ва йўналтириш услуби мавжудлигини очиқ-ойдин кўрсатди. Жумладан, ўшанда Ўзбекистон раҳбари жаҳонда тинчлик ва барқарорликни мустаҳкамлаш, уруш ва тинчлик муаммоларини бартараф этиш, қуролланиш пойгасини тугатиш масалалари ҳақида кескин гапирган эди.

Марказий Осиё муаммолари хусусида тўхталар экан, Ер шарининг ана шу минтақасида юз берадиган ҳодисаларнинг салбий ё ижобий жараёни бевосита дунё тараққиётига, жаҳон халқлари тақдирига у ёки бу тарзда кучли таъсир этиши мумкинлигини далиллар билан кўрсатиб берган эди. Албатта, у аниқ рақамлар, арифметик ҳисоб-китоблар ё қандайдир формулалар ечими билан эмас, аксинча ниҳоятда кучли сиёсий-фалсафий мантиқ, жаҳон муаммоларини ўрганишда ўзига хос дунёвий тафаккур, чуқур таҳлил ва ундан келиб чиқадиган аниқ-равшан хулосалар билан исботлаб берган эди. Кўтарилган муаммолар асосида Тошкентда Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг доимий семинарини ташкил этиш ҳаёт зарурати, жаҳон тараққиётига дахлдор бўлган эҳтиёж эканлигини таъкидлади. Қолаверса, Марказий Осиё жуғрофий-сиёсий ўрни жиҳатидан минтақалараро муносабатларнинг муҳим ва катта аҳамиятга эга бўлган нуқтаси, жаҳон тинчлигини сақлаш ва Ер шари тақдирини белгилашда муҳим таянч эканлигини исбот қилиб берган эди. Ана шу минтақа келажаги ва умуман жаҳон истиқболини ўйлаб ўртага ташлаган таклифлари дунё сиёсатдонлари томонидан анча ўрганилди, таҳлил этилди ва қатъий хулосага келинди. Натижада яқинда — 15-16 сентябрь кунлари мамлакатимиз пойтахтида БМТнинг Марказий Осиёда хавфсизлик ва ҳамкорлик масалаларига бағишланган семинар-кенгаши бўлиб ўтди.

Қатор халқаро ташкилотларнинг масъул вакиллари, ўнлаб мамлакатларнинг сиёсат ва жамоат арбоблари иштирок этган бу кенгашда Марказий Осиё муаммоларини ўрганиш дунё тараққиётининг муҳим босқичи сифатида кенг муҳокама қилинди. Ўзбекистон раҳбарининг кенгашда сўзлаган нутқи бош ҳужжат ва кенг қамровли дастур сифатида баҳоланди. Нотиқ Тошкент учрашувларининг **«Тинчлик, Барқарорлик, Ҳамкорлик»** шиори остида ўтаётганлигининг ўзига хос мазмуни борлигини алоҳида шарҳлаб берди. Жумладан:

— дунё **тинчлиги** йўлида давлатлар ўртасида ўзаро ҳурмат ва қатъий ишонч, мамлакатларнинг мустақиллигини сўзсиз тан олиш;

— сиёсий, ижтимоий, иқтисодий тараққиётнинг ҳамда ислоҳотларнинг самарали бўлишининг асосий омили **барқарорлик** эканлигини эътироф этиш ва уни тўла таъминлашга интилиш;

— умумхалқ ва умумжаҳон манфаатларидан келиб чиқиб, ҳар томонлама **ҳамкорликка** таяниб иш тутиш зарурлигини кўрсатиб берди.

Ўзбекистон раҳбарининг фикрича дунё тараққиёти, оламнинг бус-бутунлиги, барча халқларнинг тинчлиги ва хавфсизлиги энг аввало, минтақавий барқарорликни вужудга келтириш ва бир-бирини бевосита тўғри англашга боғлиқ. Дарҳақиқат, биринчи галда маънавий-руҳий жиҳатлари, турмуш тарзи ва урф-одатлари бир-бирига яқин бўлган халқлар ўзаро тотувликни таъминласаларгина, улар яшаётган минтақаларда хавфсизлик барқарор бўлишига, шу асосда минтақалараро ва қитъалараро якдиллик вужудга келишига имкон яратилади. Ана шундай ҳаётий ҳақиқатга таянган Ўзбекистон Президенти уруш ва тинчлик муаммоларига, миллий равнақ ва Ер юзи хавфсизлигига кенгроқ қараш, энди яқин ўтмишимиздагидан фарқли ҳолда ҳар қандай мафкурадан холи, инсон қалбига яқин бўлган тушунчаларни илгари суриб, **«бир-биримиздан қочмасликни, бир-биримизни тушунишга мажбур эканлигимизни»** алоҳида уқтириб ўтди. Ана шу мажбурлик ҳисси, мажбурият юки ҳар қандай давлат арбобининг ўз мамлакати манфаатидан тортиб минтақавий, қолаверса дунёвий масалаларга ҳам жиддийроқ қарашни, бу масалалар олдида жавобгар эканлигини ғоят куюнчаклик ва масъулият билан таъкидлайди. Президент И. Каримов Марказий Осиё муаммолари ҳақида гапирар экан, **«Дунё қарийб юз йил давомида унутиб қўйган жуғрофий-сиёсий макон бугунги кунда ўзини янги сифати билан кўрсатмоқда ва бу сиёсий шароитда кутилмаган ўзгаришларни келтириб чиқаради. Айни пайтда бугунги кунда кўпгина мамлакатларнинг сиёсий ва иқтисодий манфаатларини жалб этаётган Марказий Осиё, уларнинг ташқи сиёсат йўли стратегиясини шакллантиришда муҳим ва ҳал қилувчи унсур бўлиб қолмоқда»,** — деди.

Дарҳақиқат, Марказий Осиёда юз бераётган ижтимоий-сиёсий жараёнлар, унинг сиёсий-жуғрофий ўрни, иқтисодий ва маънавий имкониятлари жаҳон ҳамжамиятини истиқболга янгича муносабатлар билан қарашга, дунё аҳлини ўзига ҳам, оламга ҳам тийракроқ назар ташлашга мажбур этмоқда.

Президент Каримов таъкидлаганидек, «биз яшаётган дунё торгина эмас, жуда мураккаб эканлигини идрок қилмасдан туриб бу муаммоларни ҳал қилиш анча қийин». Бу билан у энди биз яшаётган олам худди ҳозиргача ўйлаганимиз сингари жўн, оддий эмаслигини, бу жуда кенг ва ранг-баранг, ниҳоятда мураккаб ва зиддиятли дунё ҳақида шунчаки фикр юритиб бўлмаслигини англашга, ҳар бир давлат арбобининг кундалик ташвиши бутун олам ва одамлар ташвиши билан боғлиқлигини унутмасликка чақирмоқда.

Қарийб юз йил мобайнида бир хил тарихий, ижтимоий-сиёсий жараёнлар таъсирида яшаб, олам аҳли, жумладан сиёсатдонлари ҳам қарийб бир хил фикрлашга ўрганиб қолишган эди. Ғарбу Шарқ ўртасидаги даҳанаки жанглар, икки қарама-қарши сиёсий тизим ва минтақалараро зўравонлик жазавалари авж олган йилларда дунё тақдири ҳам, Ер шари истиқболи ҳам, оламу одамлар ташвиши ҳам баъзан унутилгандай эди. Улар нуқул қандайдир сиёсий нуфузлар, оламга эгалик қилиш даъволари, маънавий устиворлик дарду-ўйлари билан яшашарди. Ҳаёт эса одамлар турмуши, уларнинг кечинмалари ҳамма вақт, ҳамма нарсадан баланд эканлигини кўрсатиб берди.

Ўзбекистон раҳбарининг жаҳон сиёсатига таъсири, унинг ўзига хос новаторлик кучи шундаки, қуруқликнинг қарийб иккидан бирини эгаллаган жуда кенг минтақада — собиқ Иттифоқ ва Осиё мамлакатлари раҳбарлари ўртасида ғоят ўктамлик ва уддабуронлик билан эскича қарашлар қобиғини синдириб ташлади. Оламга, ҳаётга, дунёнинг мураккаб ва чигал жараёнларига ниҳоятда тийрак нигоҳ билан қаради. Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Тошкент семинар-кенгашида қилган нутқи ана шу янгича қарашлар ва янгича тафаккурнинг маҳсули бўлди.

Ўзбекистон раҳбари ҳар қандай можаролар олдини олишнинг ягона йўли — донишмандлик, ақл-идрок, масалаларга тийраклик билан қараш, чуқур мушоҳадакорлик, турли қарама-қарши гуруҳлар ва доираларнинг бир стол атрофида тўпланиб, ҳамжиҳатликда фикрлашиб олиш ҳамда энг тўғри, энг оқилона ва адолатли мулоҳазаларга мард бўлиб ён бериш зарурлигини уқтирди. Бу жаҳон тараққиётида муҳим босқич бўладиган ва юз бераётган ижтимоий-сиёсий жараёнларнинг сифат ўзгаришига олиб келадиган асосдир. Чунки, узоқ йиллар мобайнида шаклланган давлатлараро худбинлик кайфиятлари, зўравонлик ва тазйиққа асосланган ҳукмронлик, дўқ-пўписа йўли билан айрим мамлакатлар равнақига тўсқинлик қилиш руҳияти ҳамон мавжуд. Тамойилга айланган бундай нуқсонларга барҳам бериш, музокараларда фақат умумжаҳон манфаатларига таяниш фазилатларини кучайтирмай бир нарсага эришиб бўлмайди. Ана шундай хулосалардан келиб чиқиб Президент И.Каримов қуйидаги тамойилларни ўртага ташлайди:

— низоларни бартараф қилишнинг босқичма-босқичлиги;

— барча манфаатдор томонларнинг музокара жараёнида иштирок этиши;

— томонларнинг бир-бирига ён бериш ва муроса йўли билан бир-бири томон яқинлашуви;

— бу жараёнда БМТ, ЕХҲТ, ИҚТ ва бошқа халқаро ташкилотларнинг фаол иштирок этиши ва ҳомийлик қилиши;

— ҳар бир мамлакат ҳудудий яхлитлигининг сақланиши;

— қай шаклда бўлмасин, ташқаридан таъсир ўтказиш ва аралашувга йўл қўймаслиги;

— маҳаллий можаролар зоналарига қурол етказиб беришни қатъиян таъқиқлаб қўйиш.

Кўриниб турибдики, Ўзбекистон раҳбарининг жаҳон ҳамжамияти диққатига ҳавола этаётган бу тамойиллари хавфсиз дунёга интилишнинг энг тўғри йўлидир. Айни пайтда, дунё тақдирига бефарқ қарайдиган, инсоният ташвишидан қалби жароҳатланмаган инсонни топиш қийин. Зотан, ернинг у бурчидан отилган ўқ унинг бу бурчагида яшаётган одам ҳаёти учун хавфсиз эканлигига ҳеч ким кафолат бермайди. Чунки бу икки шахс ўртасидаги келишмовчилик сингари оддий ҳодиса эмас, балки давлатлараро, минтақалараро зўравонлик бўлиб, Ер юзининг хоҳлаган нуқтасига хавф солиши, мамлакатларнинг сиёсий, ҳуқуқий дахлсизлигини, суверенитети ва тўла мустақиллигини инкор этишдан тортиб, инсон ҳуқуқларини поймол этиши, унинг яшаш ҳуқуқидан маҳрум этиши ҳеч гап эмас. Айниқса, бу таёқ ва тош билан қилинадиган урушлар даврида эмас, қитъалараро тезучар оммавий қирғин қуроллари, инсон зурриёти ва жамики тирикликка хавф-хатар солувчи биологик яроғлар асрида яшаётганимиз назарда тутилса, унинг мазмун-моҳияти яна ҳам чуқурроқ англанади, ёрқинроқ кўзга ташланади.

Ўзбекистон раҳбари тасаввуридаги хавфсиз дунё умуман хавф-хатардан холи бўлган, ҳеч қандай шубҳа ва қўрқувга асос қолмаган тарзда яшаш каби энг олий қадриятдир. Шунинг учун ҳам у хавфсизлик деганда ёки миллий хавфсизлик тушунчасини белгилаётганда фақатгина ҳарбий соҳа билан чегараланмай, унинг сиёсий, иқтисодий, маънавий ва ҳарбий бўлмаган бошқа жиҳатларини ҳам англашга даъват этади. Бу сиёсий-иқтисодий ислоҳотларнинг самарадорлигини тўла-тўкис таъминлашдан тортиб, наркобизнес ва терроризм, минтақавий ва умумжаҳон ҳамкорликларнинг турли соҳаларигача бўлган ранг-баранг оламнинг ранг-баранг муаммоларига кенгроқ қарашни талаб этади. Буларнинг барчаси халқаро ташкилотлар, айниқса Бирлашган Миллатлар Ташкилоти, Европада Хавфсизлик ва Ҳамкорлик ташкилоти, Ислом Конференцияси ташкилоти, Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги сингари нуфузли ташкилотлар фаолиятини кучайтириш, уларнинг ўзаро ҳамкорлигини мувофиқлаштириш зарурат эканлигини кўрсатиб беради.

Ўзбекистон раҳбарининг худди мамлакатда амалга оширилаётан ислоҳотларга бўлгани каби халқаро сиёсат ва миллий хавфсизлик масаласига ҳам ўзига хос ёндошуви бор. Жумладан у:

биринчидан, давлат сиёсатини ҳар бир оила, ҳар бир шахс тинчлигидан тортиб бутун мамлакат, минтақалараро ва қитъалараро муносабатларни ғоят инсонпарварлик ва бутун Ер шари тинчлигигача барча-барчасини яхлит, бир бутун ҳолда ҳис қилади. Энг инсонпарвар сиёсатни энг тинчликсевар сиёсат билан уйғун ҳолда тушунади ва ана шу муштарак тушунчаларнинг тантанаси учун курашади.

Иккинчидан, жаҳон сиёсатининг энг илғор тажрибаларини ўз вақтида ўрганади, ижтимоий-сиёсий жараёнлар боришини тўғри кузатади, тўғри тушунади, тўғри баҳолайди. Уларни таҳлил этишда адашмайди. Шунинг учун дунё сиёсатчилари уни эътибор билан тинглашади, ҳар бир таклифининг янгилигига ва ўзига хослигига қизиқиш билан қарашади ҳамда юксак баҳолашади.

Учинчидан, вақт ўтгани сари одамлар руҳияти янгилана боради. Бундай маънавий-руҳий ўзгаришлар бевосита жаҳон сиёсатини ҳам янгича шакл ва мазмун билан бойитади. Бу табиий ҳодиса. Ана шу ҳолатларни ўз вақтида англаб, замонавий мулоҳаза юритиш асосида давлат бошқаруви ва жаҳон сиёсати йўналишларини ислоҳ қила бориш, уларни янги ўзанга буриш, янгича шакл ва мазмун билан бойитиш фазилати сиёсатчи учун ноёб истеъдоддир. Президент Ислом Каримов эса ўзининг ана шу хислатлари билан жаҳон сиёсатдонлари орасида алоҳида мавқега эга бўлмоқда.

Такрор бўлса-да, шуни яна бир бор таъкидлаш керакки, Президент И.Каримовнинг БМТ Тошкент семинар-кенгашида сўзлаган нутқи масалаларга ўзига хос ёндошиши, янгича фикрлаш тарзи ва мутлақо янгича тафаккур йўналиши билан алоҳида ажралиб туради. Буни семинар қатнашчилари ҳам, жаҳон матбуоти ҳам кенг шарҳлади. Жумладан, у хавфсизлик тушунчасини қурол-яроғ, уруш, босқинчилик мазмунидан ташқари жуда кенг маънода инсон ҳаётининг ҳар бир дақиқаси ва ҳар бир қирраси билан боғлиқ ҳолда янги тарихий шароитларда инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, умуминсоний қадриятларни асраб-авайлаш, сиёсий, иқтисодий, ижтимоий, маънавий ва атроф-муҳитни муҳофаза этиш каби кўп қиррали жиҳатлари ҳам мавжуд эканлигини, айни ана шулар Миллий хавфсизлик тушунчасининг асосига айланиши зарурлигини кўрсатиб ўтди.

Президент ўз нутқида **«Стратегик масалаларни ҳал қилиш технологияси сиёсий ирода ва яхши ҳисоб-китобдан ташқари, қадимий Осиё мутафаккирлари барча илмлардан устун қўйган муносабатлар илми соҳасида кенг билимларнинг ҳам қўлланишини ҳам тақозо этади... Мен хавфсизлик ва тинчлик учун курашда устунлик берадиган янги ғоялар, технологиялар ва фикрларни ишлаб чиқаришга мажбур қиладиган рақобат тарафдориман»** — дейди.

Бу — ҳар қандай ғоявий мухолиф билан юзма-юз туриб гаплашишга тайёрлик салоҳияти.

Бу — дунёнинг энг чигал масалаларини ҳам музокаралар ва баҳс-мунозаралар йўли билан ҳал этишга қодирлик салоҳияти.

Бу — жаҳон сиёсатида тамойилга айланиб қолган қатъий қоидаларни синдириш, уни энг замонавий шакл ва мазмун билан бойитишга қодир бўлган ички қувват, бекиёс куч ифодаси!

Қолаверса, Президент Каримов, биринчидан, ўзининг жаҳон сиёсати ва дипломатиясида ақл-идрок, юксак билимлилик ва донишмандлик ҳамма вақт устун туриши тарафдори эканлигини кўрсатса, иккинчидан, янгича фикрлар, янгича ғоялар ва умуминсоний манфаатларга дахлдор бўлган тафаккур курашига тайёр эканлигини, юксак ақл-идрок, энг инсонпарвар ғоялар рақобатига бардошли, ўзига ва салоҳиятига улкан ишонч асосидаги ғоят оғир ва шиддатли «жангга» зарур бўладиган тайёргарлиги мавжудлигини ошкор қилмоқда. Учинчидан, бутун жаҳон аҳлини учинчи минг йилликда сиёсий, иқтисодий, ҳуқуқий, маънавий-ахлоқий тушунчаларнинг янги сифат ўзгаришига эришиш, руҳиятимизда етуклик сари интилишга даъват этмоқда. Бу Президент И. Каримовнинг яна бир ўзига хос новаторлигидан далолат беради.

Самарқандда Марказий Осиё тарихини ўрганиш халқаро институти таъсис этилди. ЮНЕСКО қошида иш олиб борадиган бу йирик илмий муассасада 18 мамлакатдан таниқли олимлар ва мутахассислар иш олиб борадилар. Марказий Осиё мамлакатлари бой маданий ва маънавий меросини ўрганиш билан бирга бугунги муаммоларни, ҳал этилиши лозим бўлган долзарб масалаларни ҳам ўрганиб боради. Ўзбекистон раҳбарининг бевосита ташаббуси ва хоҳиш-иродаси билан ЮНЕСКО қошида таъсис этилган бу институт минтақа тараққиётини белгилаш билан бирга жаҳон сиёсатини янгича фикрлар билан бойитиш, тинчлик ва барқарорликни мустаҳкамлаш учун муҳим таянч бўлиб қолиши шубҳасиз.

Ўзбекистон раҳбарининг жаҳон ижтимоий-сиёсий жараёнлар ва халқаро сиёсатнинг олий даражадаги инсонпарварлик қадриятлари билан уйғунлашиб бориши тарафдори. Инсонни яшаш ҳуқуқидан маҳрум этмаслик, аксинча унинг тўлақонли ва баркамол турмуш тарзи учун курашда барча халқаро ташкилотлар доирасида ҳар бир давлат масъул эканлигини алоҳида уқтиради. Жумладан, у мамлакат Олий Мажлиси биринчи сессиясида қилган нутқида **«БМТнинг Ўзбекистондаги ваколатхонаси 1993 йил февралида иш бошлаган эди. Албатта, бу унчалик катта муддат эмас. Бироқ 1994 йил январига келиб ваколатхона БМТнинг тараққиёт дастури, Қочоқлар иши бўйича ваколатли олий комиссари, Болалар жамғармаси, Саноат тараққиёти дастури, Наркотикларни назорат қилиш бўйича дастур, Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти, Аҳоли жойлашиши жамғармаси сингари ихтисослашган муассасаларни ўз таркибига бирлаштиришга муваффақ бўлди. Шундай қилиб, БМТ билан ҳамкорлик қилиш режаларини амалга ошириб бормоқда. Бу ҳамкорлик иқтисодиёт, ижтимоий соҳа, соғлиқни сақлаш, маданиятни тиклаш, атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва бошқа соҳаларни ҳам қамраб олмоқда»,** — деган эди. Бу бир жиҳатдан Ўзбекистоннинг халқаро ташкилотлар тизимига тобора чуқурроқ кириб бораётганидан далолат берса, иккинчи томондан ҳар бир фуқаро ҳаётининг дахлсизлигини таъминлаш, унинг яшаш ҳуқуқини ва имтиёзларини кенгайтириш йўли билан дунё хавфсизлиги ва тинчлигини барқарор этишга интилишидан дарак беради. Худди ана шу жиҳатлари билан Ўзбекистон Халқаро ташкилотлар фаолиятига тобора чуқурроқ кириб бормоқда. Уларнинг фаолият дастурида муносиб жой эгалламоқда. Ўзбекистоннинг Европада Хавфсизлик ва Ҳамкорлик ташкилоти бўлинмаларидаги иштироки ҳам тобора кенгаймоқда. Бу мамлакатда бевосита демократик жараёнларни миллий хусусиятлар, шарқона анъаналар, асрлар мобайнида шаклланган тартиб-қоидалар асосида ва янги тарихий шароит нуқтаи назаридан чуқурлаштириш, инсон ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя қилиш каби энг олий қадриятларга кенг йўл очиб берилаётгани ва Ўзбекистон тажрибасининг халқаро ташкилотлар тизими фаолиятига кириб бораётгани уни нечоғли бойитаётгани билан ўлчанади. Мамлакат раҳбарининг фикрига кўра, минтақалараро хавфсизликни таъминлашда халқаро ташкилотлар фаолиятидан кенг фойдаланиш, улар дастурлари доирасида фаол иштирок этиш, ҳамма вақт кенг имкониятлар яратади ва самарали натижалар беради. Шунинг учун у Шимолий Атлантика Ҳамкорлик Кенгаши, Европа Иттифоқи, Европа Кенгаши, НАТО ва бошқа ташкилотлар билан алоқаларни чуқурлаштириш тарафдори. Ўз-ўзидан маълумки, бундай нуфузли халқаро ташкилотлар билан ишлаш ҳар қандай давлат раҳбаридан алоҳида қатъиятни, журъатни, ўзига хос фикрлаш тарзини, улкан муаммоларга донишмандлик билан қараш фазилатларни тақозо этади.

Ўзбекистоннинг бугунги халқаро обрў-эътибори бевосита ана шу фазилатлар билан ўлчанмоқда.

Нарзулла ЖЎРАЕВ.

Ўзбекистон ХДП қуйи бўғинларида ҳисобот -сайловларга доир

МАҚСАД — ҚИЛИНГАН ИШЛАРНИ ЧУҚУР ТАҲЛИЛ ЭТИШ, НАВБАТДАГИ ВАЗИФАЛАРНИ БЕЛГИЛАШ

Ўзбекистон Халқ демократик партияси ташкил топгандан буён биринчи марта унинг қуйи бўғинларида ҳисобот-сайлов йиғилишлари ўтказилади. Таҳририятимиз Марказий Кенгаш котиби Ҳабибулла АВЕЗОВдан ушбу тадбирнинг аҳамияти, вазифа ва хусусиятлари ҳақида гапириб беришни илтимос қилди.

— Ўзбекистон ХДП Сиёсий ижроия қўмитасининг яқинда қабул қилган «1995 йилда Ўзбекистон Халқ демократик партияси бошланғич ташкилотларида ҳисобот-сайлов йиғилишларини ўтказиш тўғрисида»ги қарорида ҳамда Марказий Кенгаш Ташкилий ишлар бўлимининг шу масалага доир хатида таъкидланишича, ҳозирги кунга келиб, партияни ташкилий жиҳатдан тиклаш ва унинг тузилмаларини шакллантириш вазифалари асосан бажарилди.

Партиямизнинг кўпчилик ташкилотлари ўзларининг кўп қиррали фаолиятлари, ташаббус ва амалий ишлари билан республикамизнинг ижтимоий-сиёсий ҳаётида ўз ўринларини топа олдилар, меҳнат жамоалари ва аҳоли турли табақалари билан алоқаларини мустаҳкамлашга эришдилар. Улар Ўзбекистон Президенти И. А. Каримовнинг ислоҳотлар сиёсатини фаол қўллаб-қувватлаб, унинг амалга оширилишига муносиб ҳисса қўшмоқдалар.

Биринчи марта кўппартиялилик асосида Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ва давлат ҳокимияти маҳаллий вакиллик идораларига ўтказилган сайловлар натижасида партиямизнинг мавқеида жиддий ўзгаришлар содир бўлди. У жамиятимиздаги нуфузли ижтимоий-сиёсий куч сифатида танилди, мамлакат парламентида энг йирик партиявий фракцияга эгадир, давлат ҳокимияти маҳаллий вакиллик идораларида муҳим ўрин эгалламоқда.

Булар Ўзбекистон ХДП Низомига биноан шу йилнинг ноябрь-декабрь ойларида ўтказилиши кўзда тутилган партия гуруҳлари, цех ва бошланғич ташкилотлари ҳисобот-сайлов йиғилишларининг мазмуни ва моҳияти учун ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлган омиллардир. Ҳисобот-сайловлар жараёнида ўз фаолиятини ҳар томонлама ва чуқур таҳлил қилиш, аҳоли турли қатламларида оммавий-сиёсий ишларни олиб бориш тажрибасини умумлаштириш, йўл қўйилган камчиликларни аниқлаш ва уларни бартараф этиш, ишни янада яхшилашга қаратилган аниқ тадбирларни белгилаш асосий вазифадир.

Партия бошланғич ташкилотлари котиблари, сайланма органлари аъзоларининг иш фаолияти, ташаббускорлиги, халқ ўртасидаги обрў-эътиборига қараб, уларнинг айримларини ғайратли, ташаббускор, иш кўзини биладиган, кўпчиликнинг ҳурматига сазовор бўлган фаоллар билан алмаштириш тавсия этилади.

Ҳар бир партия ташкилоти қилинган ишларга якун ясаб, унга баҳо берар экан, ўз фаолиятининг яқин даврга мўлжалланган устивор йўналишларини белгилаб олиши даркор.

Бунда қуйидаги, барча ташкилотларимиз учун бирдай аҳамиятли масалаларга эътибор берилишини истар эдик:

Маълумки, ҳозирги даврда Ўзбекистон ХДП фаолиятининг асосий шаклларидан бири — унинг парламентчилик фаолияти, яъни олдимизда турган вазифа ва муаммоларни ҳал этиш юзасидан ўз нуқтаи назаримизни ишлаб чиқиш ҳамда ҳимоя қилишда Олий Мажлис билан давлат ҳокимияти маҳаллий вакиллик идораларидаги расмий фракцияларимизга таяниш, улар орқали ўз сиёсатимизни рўёбга чиқаришдир. Бошланғич партия ташкилотларидан шу мақсадда Ўзбекистон ХДПдан сайланган депутатлар билан мунтазам алоқада бўлиш, депутатлик ваколатларини бажаришда уларга кўмак бериш талаб этилади. Партиямизнинг парламентчилик фаолияти моҳиятини кенг тарғиб қилиш, фракциямиз хусусида соғлом жамоатчилик фикрини шакллантириш ҳам катта аҳамиятга эгадир.

Барча сайлов округларида аҳоли ўртасида доимий ишлаш, Ўзбекистон ХДПнинг сиёсий йўли ва амалий фаолиятига тобора кўпроқ сайловчиларнинг ишончини кучайтириш, унинг нуфузини ошириш ташкилотларимизнинг ўта муҳим вазифаси бўлмоғи керак.

Партиямиз ташкилотлари фаолиятининг устивор йўналишларидан бири — республикамиз раҳбарияти ўтказиб келаётган иқтисодий ва демократик ислоҳотларни ижтимоий-сиёсий жиҳатдан қўллаб-қувватлашни таъминлашдир. Шу боисдан, иқтисодиётни ислоҳ қилишнинг ҳуқуқий негизларини ташкил этувчи давлат қонунлари, Президент Фармонлари ва ҳукумат қарорларини кенг тарғиб этиш, кишиларда ислоҳотлар моҳияти, мулкчилик янги шаклларини яхши тушуниб олишга кўмаклашувчи ишларни давом эттириш даркор. Фуқароларимиз иқтисодий эркинликларини кенгайтириш, соғлом тадбиркорлик ва хусусий ташаббускорликни ривожлантириш воситасидагина иқтисодиётимизни тангликдан тезроқ чиқариш, унинг юксалишига эришиш мумкинлигини қанча тезроқ идрок этсалар, биз бугунги вақтинчалик қийинчиликлардан шунча тезроқ қутиламиз. Давлатимиз ижтимоий сиёсати қоидаларини ҳар бир кишига тушунтириш, уларнинг айримларида мавжуд бўлган боқимандалик кайфиятини бартараф этишга ёрдам бериш ҳам муҳим аҳамият касб этади.

Партиямиз ҳар бир бошланғич ташкилотининг бурчи — Ўзбекистон ХДП дастурий ғоялари ва Миллий мустақиллик мафкураси қоидаларини тарғиб этишни ҳамда уларни ҳаётга тадбиқ қилиш бўйича тадбирларни белгилаб, уларни изчиллик билан амалга оширишдан иборат. Шу муносабат билан аҳоли турли қатламлари вакиллари билан партиямиз фаолиятининг долзарб масалаларига бағишланган учрашувлар, суҳбатлар, мулоқотлар ўтказиш амалиётини такомиллаштириш, умумдавлат аҳамиятига эга бўлган истиқлолимизнинг маънавий асосларини шакллантириш бўйича ишларнинг самарадорлигини ошириш зарур. ХДП барча бўғинлари, айниқса, партиямиз мафкуравий дастури ғояларини кенг оммалаштириш орқали жамиятни янада жипслаштиришга, ҳар бир фуқарода ватанпарварлик, Ўзбекистон бизнинг ягона муқаддас Ватанимиз, деган ҳис-туйғуларни шакллантиришга алоҳида эътибор бериш лозим. Ёйинки, республикамизда истиқомат қилувчи ҳар бир киши, унинг миллати, ижтимоий аҳволи ва диний эътиқодидан қатъи назар, ўзини барча ўзбекистонликларнинг катта ва аҳил оиласининг тўлақонли аъзоси, деб ҳис этсин.

Мазкур вазифани ҳал этишда партия ташкилотларининг умумхалқ байрамларида фаол иштирок этишлари, турли тарихий саналарга бағишланган оммавий тадбирларни ўтказишда ташаббускор бўлишлари шубҳасиздир.

Ўзбекистон ХДП қуйи бўғинларини ташкилий жиҳатдан мустаҳкамлаш ҳам, шубҳасиз, барча ташкилотларимиз фаолияти муҳим йўналишларидан биридир. Жумладан, партиямиз сафларини янги аъзоларга тўлдириш масалаларида мавжуд бўлган ижобий тамойилларни мустаҳкамлаш, илмий ва ижодий зиёлилар, хотин-қизлар, иқтисодиётни нодавлат жабҳаларида банд бўлган кишиларнинг энг муносибларини ХДПга жалб этиш ҳисобига унинг ижтимоий негизини кенгайтириш масалалари диққат марказида бўлмоғи лозим. Аҳоли истиқомат жойларида оммавий-сиёсий ишларни кучайтириш заруратидан келиб чиқиб, ҳисобот-сайловлар жараёнида янги ҳудудий партия ташкилотларини тузиш ва борларининг фаолиятини яхшилашни таъминловчи чора-тадбирларни белгилаш мақсадга мувофиқдир. Чунки, тажриба айнан мана шундай партия ташкилотлари яқин келажакда Ўзбекистон ХДПнинг асосий тузилмавий бўғини бўлиб қолишини тақозо этмоқда.

Ҳисобот-сайлов мавсуми партия ички интизомини янада мустаҳкамлашга, аъзолик бадалларини тўлашда зарур тартибни ҳамма жойда ўрнатишга, ҳар бир партия аъзоси томонидан ХДП Низоми меъёрлари аниқ бажарилишига, ташкилотларимизнинг фаоллашувига ёрдам беради, деб ўйлаймиз.

Ушбу муҳим тадбирда Ўзбекистон ХДП Марказий Кенгаши ва Марказий тафтиш комиссияси, Қорақалпоғистон республика ва барча вилоятлар, шаҳар ва туманлар ташкилотлари сайланма органларининг аъзолари, барча даражадаги депутатларимизнинг бевосита иштирок этишлари йиғилишларнинг аҳамиятини оширади, мазмунли ўтишига кўмаклашади.

Халқаро симпозиум

БУХОРО ВА ЖАҲОН МАДАНИЯТИ

Яқинда қадимий Бухорода «Ўзбекистоннинг жаҳон тараққиётига ҳиссаси ҳамда Бухоро ва жаҳон маданияти» мавзусида учинчи халқаро симпозиум иш бошлади. Симпозиум ишида АҚШ, Туркия, Ҳиндистон, Италия, Польша, Швейцария каби ўнлаб хорижий мамлакатлардан келган таниқли тарихчи олимлар, археологлар, меъморлар иштирок этмоқдалар.

Симпозиум қатнашчиларини Бухоро вилояти ҳокими Мавлон Раҳмонов қизғин табриклади.

Симпозиум уч кун давом этди.

Даврон БАҲРОНОВ, «Ўзбекистон овози» мухбири.

Ёшлар—келажагимиз

БЎЛАЖАК АВТОМОБИЛСОЗЛАР

• ТОШКЕНТ. Автомобиль транспорти ва йўллар институтининг маданият саройида иқтидорли талабалар анжумани ўтказилди.

Йиғилишни институт ректори, республикада хизмат кўрсатган фан арбоби, профессор Сарвар Қодиров очиб, иқтидорли ёшларнинг фан-техника тараққиёти йўлида собит қадам ташлашлари учун етарли шарт-шароитлар муҳайё экани ҳақида сўзлади. Анжуманда иқтидорли талабаларга диплом, фахрий ёрлиқ ва қимматбаҳо совғалар топширилди. Қобилиятли ёшлар мамлакат олий ўқув юртлари талабаларига мурожаатнома қабул қилишди.

Жаббор РЎЗИЕВ.

АТИС корпорацияси
Тошкент бўлими

ҲАММА ТУРДАГИ ЭЛЕКТР ДВИГАТЕЛЛАРИ!
Умумсаноат, портлашдан хавфсиз юқори вольтли 0,12 кВтдан 2000 кВтгача.
• АВТОМАТ ЎЧИРГИЧЛАР (АП, АЕ, АК, ВА).
• ЭЛЕКТР МАГНИТЛИ УЛАГИЧЛАР (ПМА, ПМЕ, ПМЛ, ПМ).
• КОНТАКТЛАР (КТ 6022, КТ 6033).

Тошкентдаги омбордан олиб бориб ўрнатиб берилиши мумкин

ХАРИДОРЛАРНИНГ ВАКИЛИ МУКОФОТ ОЛАДИ.

МАНЗИЛ: Тошкент, Академиклар шаҳарчаси, Энергетика ва автоматика институти.
Тел./факс: 66-00-48.

— Одамларнинг сўзда эмас, балки амалда ўз соғлиқларини авайлаб-асраш ва у ҳақда ғамхўрлик қилишга ўрганишлари муҳимдир». Юртбошимизнинг бу пурмаъно сўзларида келажаги буюк давлатнинг соғлом авлоди ҳақида ғамхўрлик ўз ифодасини топган. Дарҳақиқат, одамлар ўзлари ихтиёр этган спорт тури билан шуғулланиб, ҳамиша бардам ва тетик бўлсалар жамият учун наф келиши табиий. Жумладан, меҳнат сифати яхшиланиб боради. Шунинг учун ҳам истиқлол юртимизда жисмоний тарбия ва спортга ҳукумат томонидан катта эътибор берилаётгани, «Соғлом авлод учун» саъй-ҳаракатлар бошлангани, қолаверса жисмоний тарбия ва спорт жонкуярларига алоҳида унвонлар таъсис этилганига республикамизда амалга оширилаётган ижтимоий ўзгаришларнинг зарурий бир шарти деб қаралмоқда.

Мамлакатимизда спортга ошуфта йигит-қизларнинг маҳорат чўққиларини эгаллаб, юртимиз довруғини дунёга ёйишга камарбасталик қилишаётгани сир эмас. Бу борада вилоятимизда ҳам ижобий ўзгаришлар бор. Хусусан, биз ёшларимизни спорт билан шуғулланишлари учун қулай шароитлар яратишга ҳаракат қилмоқдамиз. Ҳозир вилоятда 11 та стадион, 3 та сузиш ҳавзаси, қарийб 400 та спорт зали, 2081 та спорт майдончаси ва қулай ўйингоҳлар бериб қўйилган. Шунингдек, мактаб, олий, ўрта ва ҳунар билим масканлари, маҳаллалар, саноат корхоналари ва жамоа хўжаликлари қарашли манзилларда ҳам спорт билан шуғулланиш учун қулайликлар яратишга эътибор берилмоқда.

— Ҳамма соҳада бўлгани каби жисмоний тарбия ва спортни оммавийлаштириш йўлидаги эзгу ишларда кўпроқ янги авлод назарда тутилади. Сизнингча, қайси ёшдаги кишиларни жисмоний тарбияга кўпроқ жалб қилиш наф келтиради?

— Ривоят қилишларича, бир одам бир ёшли фарзандини имомга олиб борибди. Бола тарбияси билан энди шуғуллансам бўладими, деган экан? Шунда имом машойихларнинг сўзини келтирибди: «Бутим, боланинг тарбияси аслида онанинг қорнида, қолаверса, бешикда ётганидан бошланади. Сиз анча кечикибсиз», деган экан. Шу жиҳатдан қараганда фарзандларимизни жамоа бўлиб йиғилган жойларда жисмоний тарбияга ўргатсак фойдадан холи бўлмайди. Айтмоқчи бўлганим, болалар дастлаб боғчаларда жамоа бўладилар. Албатта, бу дегани жисмоний тарбияни фақат боғчадан бошлаш керак деган сўз эмас. Боғча ёшигача бўлган даврни эса оналар ўз зиммасига олишса, айни муддао бўлади. Хоразмда болалар боғчаларида бу борада сезиларли ишлар қилинмоқда. Жумладан, «Соғломжон-полвонжон» кўрик танловининг ўтказилаётгани кўпчиликка маъқул келмоқда. Бунда турли босқичлар бўйича баҳслар уюштирилиб, охири вилоят биринчилиги ғолиби аниқланмоқда. Ўйлаймизки, мактаб ёшига тўлиб қолган бола бундай унутилмас ҳолатни бир умр эсдан чиқармайди. Шунингдек, мактабларда ҳам ёшларнинг жисмоний баркамол бўлишлари эътиборда турибди. Ўқувчилар ўртасида спортнинг 16 тури бўйича шаҳар, туман, вилоят спартакиадалари ўтказилмоқда.

Вилоятимизда 29 та болалар ва ўсмирлар спорт мактаби мавжуд. Бу ерда тарбия топаётган ёшлар юқори натижа кўрсатишмоқда. Самбо бўйича жаҳон биринчилигининг совриндори Раҳим Машарипов, жаҳон биринчилиги бронза медали соҳиби Алишер Йўлдошев, Тамара Парфенова, дзю-до бўйича Канадада ўтказилган жаҳон кубоги совриндори Сергей Раҳимов, халқаро мусобақаларда мукофотли ўринларни эгаллаган боксчилардан Марат Китобов, Темур Иброҳимов ана шу спорт мактабларининг фахри бўлиб турибдилар. Бундай спортчиларни тарбиялашда устозлардан С. Худойберганов, Ғ. Йўлдошев, М. Жуманиёзов, М. Қурбонов, П. Мадраҳимовларнинг ҳиссаси катта.

ЯНГИЧА

— Иқтисодий ислоҳотлар даврига мослашиш билан жисмоний тарбия ва спортни ривожлантириш ишларини уйғунлаштиришда ўзига хос қийинчиликлар бўлаётгандир?

— Тўғри. Юртимиз бозор иқтисо-

ФИКРЛАШ

диётига кириб боряпти. Иқтисодий ислоҳотлар рўёбга чиқарилмоқда. Албатта, бундай катта ишлар ўзига хос қийинчиликларсиз амалга оширилмайди. Зеро, чекинишга ҳеч кимга ҳуқуқ берилмаган. Буларнинг ҳам-

МАШҚИ

Хоразм вилояти ҳокими, вилоят футбол уюшмасининг раиси Маркс ЖУМАНИЁЗОВ билан мулоқот

маси вақтинчалик. Ҳаммаси олдинда. Жисмоний тарбия ва спортга ҳам шу назар билан қарамоқлик керак. Халқимиз саломатлигини қанчалик мустаҳкамласак, соғлом авлод ҳам шунча яраша бўлади. Ҳамма нарсанинг ўзига хос йўлини топиш муҳим. Биз ҳам иқтисодий қийинчилик даврида кўпроқ федерациялар ва ҳомий ташкилотларга суянган ҳолда кўнгилдаги режаларни амалга оширишга интиляпмиз. Айтайлик, Боғот туманида самбо бўйича И. Дусов, Урганч туманида миллий кураш бўйича Афғонистонда ҳалок бўлган жангчи Ашир Олимов, Янгиариқда дзюдо бўйича уруш қатнашчиси, Меҳнат Қаҳрамони М. Маткаримов, Хивада футбол бўйича Р. Мадаминов, Хонқада самбо бўйича С. Султонов хотиралари учун ўтказилган мусобақаларда туман ҳокимликлари, жамоа хўжаликлари ва ҳомий ташкилотлар харажатларни кўтаришди.

— Ёшларни спортга жалб этишда кекса авлод анъаналарини давом эттириш, қадриятларимизни тиклаш ишларига ҳам эътибор қилинаётган бўлса керак?

— Гўрўғлининг Хирмондали деган қиз билан беллашгани ё бўлмаса Бозирғон билан куч синашганини унутиб бўладими? Паҳлавон Маҳмуднинг довруғи ҳақида ёшларимизга кўпроқ сабоқ беришимиз лозим. Тўйларимиз курашсиз ўтмаётганидан хурсандман. Айниқса, 1992 йилдан бошлаб кураш борасида салобатли ишлар бошланди. Миллий кураш уюшмаси билан вилоят спорт қўмитаси ташаббусига кўра Хоразм вилоят ҳокимлиги, «Хоразмтранс» ишлаб чиқариш бирлашмаси, вилоят телерадиокомпанияси соврини учун анъанавий телефестиваль ўтказиб келинмоқда. Шунингдек, Қорақалпоғистон ва Туркманистон полвонлари билан учрашувлар ҳам Туронзамин халқлари ўртасидаги дўстликнинг янада мустаҳкамлашига хизмат қилмоқда. Бу мусобақалар ойнаи жаҳон орқали намойиш этилмоқда.

Спорт

Вилоятда самбо, эркин кураш, шахмат, таэквандо, бокс, оғир атлетика уюшмалари ташкил этилган. Уларнинг ҳар бири банкда ўз ҳисоб рақамларини очишган. Айниқса, Паҳлавон Маҳмуд хотираси соврини учун миллий кураш мусобақаларининг ўтказилаётгани катта қизиқиш уйғотмоқда. Бу беллашув республика мусобақасига айланмоқда десак муболаға бўлмайди. Шунингдек, Жалолиддин Мангуберди хотираси бўйича самбо ҳамда Муҳаммад Раҳимхон Соний — Феруз таваллудининг 150 йиллигига бағишланган халқаро бокс мусобақаларининг ўтказилиши ҳам қадриятларимизнинг тикланаётганидан далолат. Вилоятдаги олий, ўрта махсус ўқув юртлари ўртасида универсиадалар ўтказилмоқда. Нажмиддин Кубро хотира-соврини учун миллий кураш бўйича халқаро мусобақа ўтказиш ниятидамиз. Вакилларимиз Марказий Осиё ўйинлари, жаҳон биринчилиги мусобақаларида маҳорат кўрсатишди. Жумладан, дзюдочи С. Одамбоев, оғир атлетикачи У. Маҳмудов, самбочи А. Йўлдошев, Ғ. Юсуповлар мухлислар ишончини оқлашди.

— Маълумки, футбол спорт турлари ичида энг оммавийларидан саналади. Вилоятда футболни ривожлантириш борасида амалга оширилаётган ишлар ҳақида ҳам сўзласангиз?

Мамлакатимизда футболни янада ривожлантириш тўғрисида эълон қилинган тарихий қарордан кейин вилоят шаҳар, туманларида футбол уюшмаларини қайта ташкил этдик. Ҳозир барча ҳокимликлар футболга мутасадди саналади. Шунингдек, футболга ошуфталар сафини кенгайтириш, маҳоратли чарм тўп соҳибларини кўпайтириш, уларга шарт-шароит яратишга эътибор қилинмоқда. Хусусан, мамлакат миллий биринчилигининг биринчи лигасида муваффақиятли куч синашаётган Урганч динамочиларининг ютуқларидан мамнуният ҳосил қилиб турибмиз. Ҳозир улар сараланган 12 жамоа билан олий лигага йўлланма олиш баҳсида иштирок этмоқдалар.

Бир сўз билан айтганда, вилоятимизда спортнинг ҳамма турларини янада ривожлантириш, маҳоратли ёшлар ҳисобини кўпайтириб, жаҳонга юз тутаётган истиқлол юртимиз нуфузини кўтаришга ҳаракат қилаверамиз.

Суҳбатдош: Қурбон МУҲАММАДРИЗО, «Ўзбекистон овози» мухбири.

ҚОЯГА ЧИҚҚАН ЧЎҚҚИНИ КЎЗЛАР

THE 18th ASIAN BOXING CHAMPIONSHIP
БОКС БЎЙИЧА 18 ОСИЁ ЧЕМПИОНАТИ
Tashkent '95 Uzbekistan

Юртимизда спорт — тинчлик элчиси экани амалда намоён бўлиб турибди. Шу кунларда «Алпомиш» саройи улкан залида Осиёнинг 19 мамлакати давлат байроқлари осилган. Бу мамлакатларнинг ёшлари ҳалол ва холис ўзаро жангда маҳорат кўрсатиб, мардлик ва тантилик хислатларини намойиш этмоқдалар. Йирик халқаро мусобақа халқлар ўртасида дўстлик ва ҳамкорлик муносабатларини янада мустаҳкамлашга хизмат қилмоқда. Спорт, хусусан халқаро бокс туфайли Ўзбекистон довруғи дунёга яна бир бор ёйилмоқда.

Маълумки, Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти мутасаддилари чарм қўлқоп усталарининг ўзаро олишувини зарарли билиб, рўйхатдан ўчиришга аҳд қилган эдилар. Лекин бокснинг ашаддий ошуфталари мухлисларни шиддатли баҳслар завқидан бебаҳра қолдирмаслик йўлида саъй-ҳаракат қилдилар. АҚШнинг баобрў тиббиёт илмгоҳларида олимлар алоҳида тадқиқот ишлари олиб боришди. Натижалардан шу аён бўлдики, ҳаваскор боксчилар курашида йигитларнинг соғлиғига деярли зарар етмас экан. Аксинча профессионалларнинг йўриғи бошқача. Чунки, профессионалларга ғолиблик учун курашда уч раунд кифоя эмас. Улар баҳсни жанг бир ёқли бўлмагунча давом эттираверадилар. Бунинг устига ҳаваскор боксчиларнинг муҳофазаси ҳақида ҳам қайғурилмоқда. Айтайлик ҳозирги замон бокс қўлқоплари энг кучли зарбни ҳам нишонга урилишини етмиш фоизга камайтиришга имкон беради. Тўғри, мухлислар рингда кўпроқ накаут бўлишини хуш кўрадилар. Лекин накаутли зарбаларнинг камроқ бўлиши маъқул кўрилмоқда. Зеро, боксчилар зарби рақибни накдаун ҳолатига келтириб турибди.

Тошкентга келган 150 нафарга яқин боксчининг ҳар бири сўзсиз олимпиадага йўлланма олиш орзусини кўнглига туйганлиги табиий. Лекин курашда фақат кучлилargина олға қадам ташлайверадилар. Уч кун давом этган нимчорак баҳсларида боксчиларнинг тенг ярми уйиндан чиққани ҳам шундан. Қолганлар эса кечадан бошлаб курашни давом эттириб, чорак финал баҳсларига киришдилар. Ярим финалга чиқиш учун кураш бугун ҳам давом этади.

Мезбонлар — мамлакатимиз вакиллари ҳам бўш келмасликка зўр беришмоқда. Ҳозирча етти нафар боксчимиз саралаш баҳсларидан муваффақиятли ўтиб, маҳорат синовининг иккинчи босқичига йўлланма олдилар. 48 килограмм вазнли Дилшод Йўлдошев мўғил боксчиси Тсогжаргални 7:4 ҳисобида доғда қолдирди. Таниқли боксчимиз Ҳикматилла Аҳмедовнинг эса омади келди. 51 килограмм вазнли боксчилар орасида қуръа ташлаш чоғи унга рақиб етишмай, тўғридан-тўғри чорак финалга чиқди. 54 килограмм вазнда Темур Тўлаков Ҳиндистон вакили Синен Гурнет билан курашда қўли баланд келди. Шунингдек, 57 килограмм вазнли Улуғбек Иброҳимов билан 75 кг.ли Дилшод Ёрбеков ҳам ғолиб чиқди. Лекин 63,5 килограммли Фарҳод Бакиров қозоғистонлик Болат Ниёзимбетовдан мағлубиятга учради. 71 килограммли Карим Тўлагановни рақиби келмагани учун ҳакамлар уни ғолиб деб топишди.

Маълумки, дастлабки ғалабани Наримон Отаев қўлга киритган эди. Саккизинчи ғалаба Руслан Чагаевга насиб этди. У 91 килограмм вазнли боксчилар билан учрашувда хитойлик Тео Жианни енгди. Шундай қилиб Осиё бокс чемпионати қизғин паллага кириб бормоқда. Бугун барча вазнларда ярим финалчилар аниқланади. Эртага эса ҳал қилувчи учрашув иштирокчилари маълум бўлади. Боксчилар шанба куни дам олиб эртасига чемпионлик учун курашга киришадилар.

Ҳайдар НОСИРОВ.

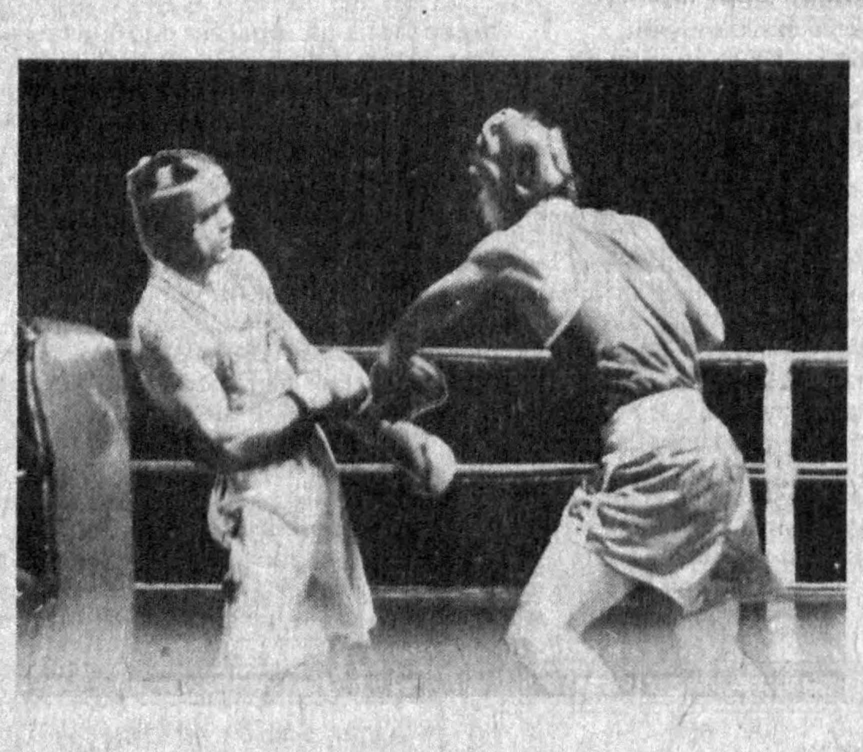

Рингда.

А. ТЎРАЕВ (ЎзА) олган сурат.

Маданий меросимиз

ҚОРИХОНАМИ ЁКИ КОРХОНА?

Олмалиқ шаҳридан 26 километр нарида, икки сой оралиғида катта тепалик ястаниб ётибди. Олимларнинг хомчўтларига қараганда, у Чингизхон истилосию Сомонийлар ҳукмронлигидан, Қўқон хонлигию ва бошқа жангу жадаллардан, авлод-аждодларимиз зукколигию бунёдкорлигидан гувоҳлик беради.

Шуниси фахрлики, мазкур обидани сақлаш, таъмирлаш ва келгуси авлодга етказиш юмушларида Ўзбекистон ХДП шаҳар кенгашининг ҳам муносиб ҳиссаси бор.

Тепаликка қараганинг сайин ўйга толасан киши. Гўё аждодларинг изини кўргандай, нафасини туйгандай, руҳлари билан гаплашгандай бўласан. Обиданинг узунлиги 100 метрдан зиёдроқ. Эни 65. Баландлиги эса 12 метр. Пахса девор қолдиқлари ва бошқа топилмаларни ўрганган олимлар уни эрамиздан аввалги II асрда қурилган, деб тахмин қилишади.

Манбаларда қайд этилишича, дастлаб бу ёдгорлик 1928 йили археолог-академик М. Массон томонидан қисман ўрганилган. Орадан ўттиз йил ўтгач археологик қазишмалар бошланади, обидани ўрганишга киришилади. Лекин номаълум сабабларга кўра ишлар ўлда-жўлда қолиб кетади. Ниҳоят, 1990 йилдан бошлаб у мутахассислар томонидан чуқур тадқиқ қилина бошланди. Бунга бир сабаб туртки бўлди: Одамлар тепалик ён-атрофида ҳовли жой қуришаётганда ғорга дуч келиб қолишади. Унинг ичидан турли сопол буюмлар топишади. Бундан хабар топган шаҳар партия кенгаши обидани сақлаб қолиш ва участкаларни бошқа жойларга кўчириш тўғрисидаги масалани тегишли ташкилотлар билан биргаликда ижобий ҳал қилади.

Хуллас, тепалик «сири»ни очишга қатъий киришилади. Вилоят тарихий ва маданий ёдгорликларни сақлаш бошқармаси жамоатчи ходими, фан номзоди Мусулмон Асқаровнинг таъкидлашича, қазилмалар чоғида бу ердан эрамиз бошланиши даврига оид турли сопол идишлар, дон майдалагич, қўл тегирмонлари, Сомонийлар давридан дарак берувчи ғиштлар, сувдонлар топилган. Пахса девор қолдиқлари эрамиздан аввалги II асрда мазкур жой — Нодирсой ва Тепасой оралиғида қалъа бўлганлигидан далолат беради. Археологлар бу қалъа Илоқ давлатининг пойтахти Тункент шаҳрига қарашли эканлигини тахмин қилмоқдалар. Шаҳарнинг ўз ҳокими, қўшини бўлган. Мудофаа мақсадлари учун яширин ер ости йўл қурилган. У ерда булоқ сувлари заҳиралари сақланган. Қазишмалар шаҳарнинг боғзорга бурканганини, бинобарин, сўлим ва обод гўша бўлганини, Чингизхон истилосидан сўнг эса вайронага айланганидан дарак беради.

Тепалик қаршисида ўйга толганингда кўҳна шаҳарнинг кейинги тақдири кўз ўнгингдан ўтади. 1820 йилга келиб, халифа Эшмуҳаммад ибн Али томонидан бу ер масжид ва мадрасага айлантирилган. Мадрасада асосан қорилар тайёрлангани учун бу маскан қорихона деб аталган. Кўмилиб кетган булоқлар кўзи очилиб, бу жой яна ободончиликка юз тутган. Кўпни кўрган Салоҳиддин Қорининг ҳикоя қилишича, то 1941 йилгача Эшмуҳаммад эшоннинг авлодлари қорихона теграсида яшаб келишган. Узоқ-яқиндан келганлар кароматчи халифанинг ўғли — Шамсиддин қори ва унинг онаси қабрини зиёрат қилишган.

Яна бошқа тахминлар ҳам мавжуд. Яъни Тункент Қўқон хонлиги қўл остига ўтгунга қадарми ёки ундан ҳам олдинми, ҳар ҳолда собиқ қалъа ўрнида корхона бўлиб, унда олтин, кумуш, мис тангалар зарб қилинган экан. Балки бу тангалар Илоқ давлатига қарашлидир. Балки... Айрим олимлар эса корхонада чўян эритилган цех ҳам мавжуд бўлган, деган тахминни олға суришмоқда. Ҳар ҳолда буни ҳам вақт ва илмий изланишлар аниқлаб бериши шубҳасиз.

Айни пайтгача қалъа ичидан юз тоннадан зиёдроқ тупроқ олиб чиқилди. 18 хона, бир неча чиллахона тупроқдан тозаланди. Бу юмушлар ҳашар йўли билан олиб боріляпти. БМТнинг Ўзбекистондаги доимий вакили жаноб Холид Малик бу ерга ташриф буюрганда тарихий обидани ЮНЕСКО рўйхатига киритиш лозимлигини таъкидлаган эди.

Тепалик сирларидан воқиф бўлгач, унинг эртанги тақдири ҳақида сўраганимизда Олмалиқ шаҳар партия кенгаши биринчи котиби Турдали Алимов шундай деди:

— Қалъанинг атрофини ўраш, шифобахш булоқларни сақлаб қолиш, хоналарни таъмирлаш, иложи бўлса сайёҳлик базаси ташкил қилиш керак. Биз бу хайрли ишни поёнига етказиш тарафдоримиз.

Лобар Ўролова раҳбар бўлган Олмалиқ тарихий ўлкашунослик музейида ҳам ушбу қалъа тарихига оид баъзи ҳужжатлар ва топилмалар мавжуд. Ҳадемай улар янада янгилари билан бойишига шубҳа йўқ.

Абдунаби МАННОПОВ, «Ўзбекистон овози» мухбири.

КУЛГИДАН ОЛАМ ЯШАРГАЙ

— Сизни безовта қилишга тўғри келади: ипингизни қайта оламиз...
— Нега?
— Операция пайтида резина қўлқопни қолдириб кетибман.
— Мана сизга пул, янгисини сотиб ола қолинг.

ххх

Жарроҳ бемордан сўради:
— Нега сиз операция столидан кетиб қолдингиз?
— Чунки ҳамшира: «Ҳеч қандай ваҳима қилманглар кўричак операцияси жуда ҳам осон» деган эди.
— Нима бўпти? Бу жудаям тўғри гап.
— Гап шундаки, ҳамшира бу гапни менга эмас, ўша ёш жарроҳга айтганди-да.

ххх

Психиатр беморга деди:
— Сиз ҳаммага мен Наполеонман дердингиз, менга тўсатдан Кутузовман деяпсиз. Нима гап?
— Доктор, мен сизни жуда ҳам ҳурмат қиламан ва рост гапни фақат сизга айтаман.

ххх

ГФРда Брежнев маҳаллий арбоб Хойзенгер билан учрашди. У Брежневдан сўради:
— Сиз Брандтга қандай муносабатдасиз?
Брежнев:
— Ким ўзи Брандт?
Эртаси куни унинг маслаҳатчиси сўз қотди:
— Кеча сиз Хойзенгерга боплаб жавоб бердингиз-а?
— Ким ўзи Хойзенгер?

ххх

Судья:
— Агар сиз ўғирланган пулларни қаерга яширганингизни тан олсангиз, ҳукм юмшатилади.
Айбланувчи:
— Жаноб судья, ахир бу бориб турган таъмагирлик-ку.

ххх

— Азизим, қара менинг овим қандай бароридан келди!
— Қўшни хотин сен балиқ дўконига кирганингни кўрибди.
— Тўғри-да, ўлжанинг бир қисмини сотишга тўғри келди.

ҲАҚ-ҲУҚУҚИНГИЗНИ БИЛАСИЗМИ?

САВОЛ: Ўғлимга ўз номимдаги уйни ҳадя қилмоқчиман. Буни қандай қонунийлаштиришим мумкин?

Акбар НОСИРОВ, Самарқанд шаҳри.

ЖАВОБ: Ўзбекистон Республикаси фуқаролик кодексининг 274- ва 276-моддаларида белгиланган ҳадя шартномасига биноан Сиз уйингизни ўғлингизга текинга топширасиз.

Яшаб келаётган туман муҳрдорлик идораси бундан огоҳ бўлиши лозим. Шунингдек, давлат божини ҳам тўлашингиз зарур.

***

САВОЛ: Яқинда мен автобусда уйимга керосин олиб кетаётган вақтда милиция ходимлари ушлаб 300 сўм жарима солишди. Бу қанақаси бўлди?

М. ҲАБИБУЛЛАЕВ, Хоразм вилояти.

ЖАВОБ: Шу йил 1995 йил 1 апрелдан кучга киритилган янги Ўзбекистон Республикасининг маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекснинг 142-моддасига асосан жамоат транспортида хавфли ёқилғиларни олиб кетаётган фуқароларга энг кам иш ҳақининг иккидан бир қисмидан бир бараваригача миқдорида жарима солиш белгиланган.

***

САВОЛ: Ўғлим собиқ Иттифоқ даврида хизмат чоғида жасорат кўрсатиб, ҳалок бўлган. Менга транспортда юриш учун имтиёзлар бериладими?

М. ИБРОҲИМОВ, Андижон шаҳри.

ЖАВОБ: Сиз яшаб келаётган шаҳрингизда барча жамоат транспорти воситаларида бепул юришингиз мумкин. Бунинг учун яшаб келаётган жойингиздаги туман ҳокимлиги мудофаа ишлари бўлимига бориб ўғлингизнинг ҳалок бўлгани ҳақидаги ҳужжатлар билан мурожаат қилинг. Улар сизга гувоҳнома қилиб берадилар.

Забиҳилло МУҲАММАДЖОНОВ, ҳуқуқшунос.

Юзма-юз

Уюшган жиноятчилар, ёлланган қотиллар... Улар қанчадан-қанча одамларни зор қақшатмаган. Яқинда вилоят судида анчадан буён шов-шув бўлиб келаётган жиноий гуруҳ иши юзасидан ҳукм ўқиб эшиттирилди. Улар қирқма милтиқ, замонавий тўппонча, жанговар гранаталар билан қуролланиб боши берк кўчага кирган эдилар...

ЖИНОИЙ ГУРУҲ ТУГАТИЛДИ

АНДИЖОН ВИЛОЯТ СУДИНИНГ РАИСИ К. ТОШПЎЛАТОВ БИЛАН СУҲБАТ

— Каримжон Қобилович! Ушбу жиноий гуруҳ қўлга олингунга қадар одамлар ўртасида кўп ташвиш туғдирган дейишади. Ҳаттоки, кундузи ҳам Асаканинг гоҳ у, гоҳ бу бурчида қуролдан отилган ўқ товушлари эшитилиб турган. Кўзларни қонга тўлган кимсалар ҳеч нарсадан қайтмас даражада бўлганлар. Ушбу жиноят тафсилоти ҳақида эшитсак.

— Биласиз, Юртбошимиз ташаббуси билан уюшган жиноятчиликка қарши кураш бошланди. Бу катта юришнинг Андижондан «старт» олгани кўплаб нохушликларнинг олдини олиш имконини берди. Энди Асакадаги жиноятчилар тўдасининг тақдири ҳақида айтай. У кўпчиликнинг эътиборини тортгани табиий. Негаки, улар ўқ отар аслаҳалари билан қуролланган ҳолда ҳеч нарсадан тап тортмайдиган кимсаларга айлангандилар. Адолат қонунларидан кўра зўравонликни юқори қўйганди улар. Яхшиси воқеа тафсилоти билан танишсак.

Бундан бир неча йил муқаддам жиноятчилар оламида машҳур бўлган, бир неча бор судланган, Асака шаҳридаги жиноий гуруҳга раҳбарлик қилган Эркин Мамадалиев 1991 йилнинг июлида Баҳодир Ғаниев иштирокида Аваз Ўринбоев томонидан отиб ўлдирилади. Шундан сўнг Э. Мамадалиевнинг ака-укалари Тоҳир ва Тўлқин Мамадалиев, Э. Акбаров хун олиш мақсадида қотилликда шубҳаланаётган кишиларга қарши гуруҳ тузадилар. Тўдага ўз даврида ўн нафар одам бириккан. Улар томонидан бир неча фуқаро ваҳшийларча ўлдирилган.

Аввалига Асака шаҳридаги зўравонлар Эстониянинг Нарва шаҳрида яшовчи Роман Материнский билан алоқа боғлайдилар. У орқали мўмай пул эвазига ўқ отар қуроллари, гранаталар келтирадилар. Тўдадагилар бу билан ҳам қаноатланишмайди. Роман орқали Нарва шаҳридан Андрей Власовни ёллайдилар. У яхшигина пул эвазига Э. Мамадалиевнинг қотилларини гумдон қилиши керак эди. Шундай бўлди ҳам. Ёлланган жиноятчининг биринчи қурбони Тўлқин Аҳмедов бўлди. Власов уни ўз ўғиллари, укаси, янгаси олдида шундоққина эшикдан чақиради-да отиб кетади. Канал Аҳмедов, Рустам Тўйчиевни ҳам олис ўлкадан келган малайлар ўлдиришди. Яна бир қанча кишиларга жароҳат етказадилар. Энг муҳими, улар замонавий тўппончалар, қирқма милтиқлар билан қуролланиб, ҳаддиларидан ошадилар. Албатта, биз жиноий ишни батафсил ўрганиб чиқдик. Жиноятчилар жазоланди. Уларнинг айримларига олий жазо ўлим, айримларига узоқ муддатлик қамоқ жазоси берилди. Лекин масаланинг иккинчи томони ана шундай нохуш манзаралар рўй бермаслиги мумкин эди-ку.

— Совуқ қурол кимнинг қўлига тушмасин барибир ёмон оқибатларга олиб келади. Шундай эмасми?

— Ҳамма гап, шунда-да. Аксарият ҳолларда уни сақлагувчи, қўллагувчиларнинг кўпи муқаддам судланган ёки жиноят ботқоғига ботган кишилар бўляптилар. Қолаверса, улар соддадил, тез берилувчан кишилар онгини заҳарлашяпти. Юртбошимиз ҳуқуқий демократик мамлакат қуриш учун илгари сураётган тамойиллардан бири қонуннинг устуворлигига эришишдир. Демак, қонунни назар-писанд қилмайдиганларга шафқат йўқ бизда. Ўтган йили Андижон шаҳридаги «Ланда-Сирия» тижорат дўконида куппа-кундузи босқинчилик бўлди. Унинг талончилари Россия вилоятларидан биридаги ахлоқ тузатиш колониясидан қочиб келган кимсалар Юрий Матвеев, Виктор Дубковский эди. Қочоқ маҳбус Юрий узи билан тўппонча ҳам яшириб олган экан. Қочоқлар манзил танлаб Наманган шаҳрига келишади. Сўнг «Зилола» тижорат дўконига кириб сотувчи И. Исомутдиновдан пул талаб қилиб қўрқитишади. Мақсадларига эриша олмагач сотувчининг бош қисмига тўппонча билан уриб, жароҳат етказгач, дўкондан 640 минг сўм-купонлик буюмни ўмариб кетишади. Тайёр ўлжага мазахўрак бўлиб қолган қочоқлар Андижонга келишади. Уларга муқаддам судланган Татьяна Толстова, Наталья Голюмина ҳамроҳлик қилади. Шериклар «Ланда-Сирия» дўконида ҳам аввалги ҳолатни такрорлашади. Халталарига буюмни тўлдириб қочиб чиқиб кетишаётганда зарбадан ҳушини йўқотган сотувчи Халилов ўзига келади ва ўғрилар ортидан қувишга тушади. Шунда М. тўппончадан ўқ узади..

Шубҳасиз, жиноятчилар жазосини олди. М. олий жазо ўлим жазосига, қолганлари узоқ муддатга ҳукм қилинди. Шу ўринда яна бир нарса ойдинлашди. Жиноятчилар гиёҳвандлик балосига гирифтор бўлган кимсалар экан.

— Каримжон ака!. Ўйламай ташланган қадам кишини чоҳга етаклаши, қолаверса, жиноятчилар ўз кирдикорлари билан тинч одамларни ташвишга қўйишини ҳеч ҳазм қилиб бўлмайди-да.

— Албатта. Тўппончами, милтиқми ёки бошқа қуролми жиноятчи эл-юрт осойишталигини бузиши, уларнинг ҳаётини хавф остида қолдириши турган гап. Оддийгина мисол. Бундан бир неча йил муқаддам Андижон шаҳрида яшовчи икки безори нимандир келиша олмай жанжаллашиб қолишади. Оқибатда «ВАЗ-2108» машинасини бошқариб бораётган Дилмурод Сатторов шериги Ғайрат Камолов билан «ГАЗ-24» маркали Иззат Алимов бошқарувидаги машинани Андижон шаҳридаги «Пистамозор» маҳалласида қувиб етишади. Иккала машина тўқнашгандан сўнг Ғайрат Алимов рақибларидан ўч олиш мақсадида ёнидаги жанговар гранатани уларга қарата отади. У портлайди, аммо безориларга зиён етмайди. Ҳеч нарсадан хабари йўқ йўлда кетаётган Исомиддин Муйдинов граната парчаларидан чап кўкраги, чап оёғи, қўли ҳамда сонидан оғир жароҳат олади. Кўрдингизми, улар ўзлари бир четда қолиб бегуноҳ кишига озор етказишди. Шунинг учун ҳам совуқ қурол сақлашга, ундан ғараз мақсадда фойдаланмоқчи бўлганларга қарши қаттиқ курашишимиз керак.

— Жиноятчилик оламига назар ташласангиз совуқ қуролга қўл югуртирганларнинг кўпчилиги гиёҳвандлик кўчасига ҳам қадам қўйган кимсалар бўлади чоғи?

— Қора дори илинжида юрган уч нафар кимса ўлжа қидириб қолишади. Ана шу мақсадда улар Андижон-Асака йўлида ГАЗ-24 такси автомашинасида фуқаро Тошбой Боботоевни ўқ отар қурол билан отиб ўлдириб, унга тегишли бўлган «Жигули» автомашинасини олиб қочишади. Улар кимлар эди? Муқаддам судланган учқўрғонлик Усмон Қўчқоров, Андижон туманилик Озодбек Мамасолиев ҳамда аввал уч марта судланган Бахтиёр Умрзоқов. Ана шу сармастлар «қора дори»нинг кайфи билан қўлларини қонга белаганлар.

Қарангки, улар машинани 150 минг сўм-купонга пуллашиб кайф-сафо қилмоқчи бўлишибди. О. Мамасолиев, У.

Қўчқоровнинг бундан ташқари яна кўпгина кирдикорлари ҳам очилди. Ана шундан сўнг уларнинг ҳар иккаласига олий жазо берилди. Бу биргина мисол. Аммо суд жараёнида гиёҳванд моддаларни сақлаётган ёхуд сотмоқчи бўлган, ўзлари истеъмол қилаётган жиноятчиларга кўп дуч келамиз. Гоҳида ўн гулидан бир гули очилмаган йигитлар ҳам кўз ёш қилаётганларини кўриб юракда оғриқ туради. Лекин барибир адолат тарозисига биноан иш кўриш шарт. Қисқаси, жиноят қилдими, жазосини тортсинда.

«Ўзбекистон овози» мухбири Қурбон АЛИ суҳбатлашди.

Тошкент Давлат юридик институти жамоаси институт ўқув бўлимининг собиқ бошлиғи

Тельман Юсупович УМАРОВнинг

бевақт вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор қилади.

ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ

МУАССИС: ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КЕНГАШИ

Бош муҳаррир: Азим СУЮН

Таҳрир ҳайъати:
Абдулла ОРИПОВ, Абдулҳафиз ЖАЛОЛОВ, Азиз НОСИРОВ, Алимқул СУЛТОНОВ (масъул котиб), Аслиддин БОЛИЕВ (бош муҳаррир ўринбосари), Ислом ШОҒУЛОМОВ, Хайрулла ЖЎРАЕВ, Шоқосим ШОИСЛОМОВ, Шуҳрат ЖАББОРОВ (бош муҳаррир ўринбосари).

Рўйхатдан ўтиш тартиби №00 120. · Газета офсет усулида А--2 форматида босилади. · Ҳажми 2 босма табоқ. · Г -- 0436.

БЎЛИМЛАР:
Мафкура ишлари ва партия ҳаёти — 33-20-36, 36-54-35.
Парламент фаолияти ва ҳуқуқ — 36-26-70, 36-57-19.
Иқтисодиёт — 33-21-43, 36-57-22.
Фан ва маданият — 33-07-20, 36-33-40.
Хатлар ва оммавий ишлар — 33-76-04, 36-54-06.
Ахборот ва спорт — 33-12-56, 36-55-16.
Халқаро ҳаёт — 33-47-80, 33-12-16.
Реклама ва эълонлар — 33-38-55, 36-54-12.

ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ:
Андижонда -- 5-27-11; Бухорода -- 3-54-87; Гулистонда -- 2-26-22;
Жиззахда -- 3-31-86; Навоийда -- 3-75-43; Наманганда -- 6-43-43;
Нукусда -- 7-58-83; Самарқандда -- 35-22-90; Тошкентда -- 33-54-55;
Урганчда -- 6-51-35; Фарғонада -- 26-37-16; Қаршида -- 3-25-79; Қумқўрғонда -- 5-26-24.

Навбатчи муҳаррир Қ. ЭШМАТОВ, навбатчи У. ФАЙЗИЕВА.

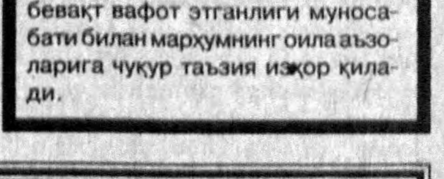

МАНЗИЛИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ, 32-УЙ.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: Буюк Турон кўчаси, 41-уй.

Босишга топшириш вақти -- 21.00. Топширилди -- 21.00.

1 2 3 4 5 6